

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος Δεύτερος

Συνδρομή ἑτησίαι: Ἐν Ἑλλάδι γρ. 10, ἐν τῇ ἀλλοθ. γρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχ. ἀπὸ 1 ἰαν. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτήσιαι — Τὴν προηγ. φύλιν λ. 30

Γραφ. τῆς Διευθύνσεως: Ὁδ. Σταδίου, 6.

17 Ὀκτωβρίου 1876

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΑΥΡΙΚΙΟΝ ΒΑΣΚ

Συνίμεται ἰδί σελ. 611.

Διάφορα εἶδη κεφαλαίων.

Ἡ συναναστροφή διεκόπη ἐπὶ στιγμὴν, διότι ἕκαστος ἐσκέπτετο περὶ ὧσων ἐλέχθησαν· ἀλλ' εἰς ἐκ τῶν γειτόνων δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ὅτι τὸ νῆμα εἶναι κεφάλαιον ὅπως καὶ τὸ ὕφαντήριον, ἢ ὅτι ὁ σῖτος εἶναι ἐπίσης κεφάλαιον ὥς καὶ ὁ ἀγρὸς, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὁ διδάσκαλος ἀπήντησε: «Καὶ ἄλλοι, ὅπως σεῖς, εἶπον, ὅτι ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τοῦ εἶδους τῶν κεφαλαίων τούτων. Διὸ καὶ τὰ διέκρινον διὰ τῶν ὀνομάτων κεφάλαιον πάγιον, καὶ κυκλοφοροῦν κεφάλαιον. Λάβωμεν ὡς παράδειγμα τὸ κεφάλαιον τοῦ ὕφαντοῦ, συγκείμενον κυρίως ἐκ τοῦ ὕφαντηρίου καὶ τοῦ νήματος· ἀποσιωπῶ τὰ ἄλλα ἐργαλεῖα ἢ πράγματα. Τὸ ὕφαντήριον μένει ἀκίνητον ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ, χωρὶς νὰ κινῆται· τὸ νῆμα, τὸ ὑφαντίον, ἔρχεται, καὶ μεταμορφούμενον εἰς ὕφασμα, ἀπέρχεται, καὶ ἀντικαθίσταται ὑπ' ἄλλου νήματος. Τὸ νῆμα, τὸ ὕφασμα, μεταβαίνουν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα, ὅπως τὰ χρήματα· κυκλοφοροῦσιν, ὡς λέγουσι. Προσεξέτε καλῶς, κυκλοφορία σημαίνει ἐνταῦθα: ἀλλοτρίαν ἰδιοκτησίαν.

Τὸ ὕφαντήριον λοιπὸν εἶναι πάγιον κεφάλαιον, τὸ δὲ νῆμα κυκλοφοροῦν κεφάλαιον.

Ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ὕφαντήριον δὲν εἶναι τὸ μόνον πάγιον κεφάλαιον. Τίς δύναται νὰ μ' ἀριθμῇσῃ ἄλλα ἀντικείμενα δυνάμενα νὰ κατὰχθῶσιν εἰς τὰ πάγια κεφάλαια;

Πέτρος.—Τὸ ἐργαστήριον.

Λεωνίδας.—Ὁ ἀγρὸς, τὸ λιβάδι.

Φίλιππος.—Μία ἀτμομηχανή.

Διδάσκαλος.—Ἐν γένει τὰ ἀντικείμενα τὰ ὅποια δὲν ἀνανεώνονται συχνά καὶ τὰ ὅποια δὲν πωλοῦνται. Εἰς τὰ τῆς κυκλοφορίας κεφάλαια ὑπολογίζονται· ὁ ἰσχνὸς βοῦς π. χ., ὁ ὅποιος ἀγοράζεται διὰ νὰ παχυνθῇ καὶ πωληθῇ, τὸ νῆμα τοῦ ὕφαντοῦ, τὰ δέρματα τοῦ ὑποδηματοποιοῦ, οἱ πρὸς θέρμανσιν ἄνθρακες τῆς μηχανῆς καὶ τὸ διὰ τὸ λάδωμα αὐτῆς ἔλαιον, τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν φόρων χρήματα, τὰ ἐνοίκια,

ὁ μισθὸς τῶν ἐργατῶν, τὰ μνηνιαῖα τῶν ὑπηρετῶν, οἱ πόροι καὶ πᾶσα ἀπρόοπτος δαπάνη.

Τώρα, θὰ σᾶς προτείνω ἓνα δύσκολον ζήτημα. Μία ἄμαξα εἶναι κεφάλαιον πάγιον ἢ κυκλοφοροῦν;

Πολύλοι.—Κεφάλαιον κυκλοφοροῦν.

Διδάσκαλος.—Ἐκρίνατε ἀπὸ τὰ φαινόμενα.

Ἐγὼ, πρὶν ἀπαντήσω, ἐσκέφθην εἰς ποῖον ἀνήκει καὶ εἰς τί χρησιμεύει. Ἐάν μ' εἰποῦν: ἀνήκει εἰς τὸν ἀμαξοκατασκευαστὴν, τότε ἡξεύρω ὅτι ἡ ἄμαξα εἶναι ἐμπόρευμα, δηλαδ. κεφάλαιον κυκλοφοροῦν. Ἡ ἰδιοκτησία μεταβαίνει ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα. Ἐάν μὲ εἰποῦν, τὸ ὑφαντίον, ὅτι ἡ ἄμαξα ἀνήκει εἰς ἓνα ἀμαξηλάτην, ἡξεύρω τότε ὅτι εἶναι πάγιον κεφάλαιον· διότι εἶναι ὄργανον ἐργασίας, διότι διὰ τῆς ἀμάξης του μὲ μεταφέρει, τὴν ὑπηρεσίαν δὲ ταύτην πληρώνω ἐγὼ, βεβαίως. Ἐάν, τέλος, μάθω ὅτι ἡ ἄμαξα ἀνήκει εἰς τὸν πλούσιον γείτονά μας... τί θὰ μὲ κάμῃ νὰ ἀποφασίσω τὴν τάξιν τῶν κεφαλαίων εἰς ἣν πρέπει νὰ τὴν κατατάξω;

Οὐδεὶς ἀπεκρίθη.

Διδάσκαλος.—Δὲν εἰξεύρετε τί ν' ἀπαντήσετε καὶ ἔχετε δίκαιον· ἡ πρὸς εὐχαρίστησιν ἢ διασκέδασιν ἄμαξα δὲν εἶναι ποσῶς κεφάλαιον, διότι οὐδὲν παράγει. Εἶναι ἀντικείμενον καταναλώσεως. Ὁ ἰδιοκτήτης τῆς ἀμάξης τὴν μεταχειρίζεται μέχρις ὅτου κατασταθῇ ἄχρηστος· διότι ἡ λέξις καταναλίσκω δὲν σημαίνει μόνον τρῶγω, ἀλλὰ καὶ χρησιμοποιοῦ.

Γέρω-Πέτρος.—Ὡστε τὸ αὐτὸ ἀντικείμενον δύναται νὰ ᾔῃ καὶ πάγιον κεφάλαιον, καὶ κεφάλαιον κυκλοφορίας, καὶ ἀπλῶς ἀντικείμενον καταναλώσεως· ἡ διακρίσις δὲ αὕτη προέρχεται ἐκ μόνης τῆς χρήσεως αὐτοῦ.

Διδάσκαλος.—Ἀς κάμωμεν τώρα μίαν ἄλλην ἐρώτησιν. Αἱ ἐπιστημονικαὶ γνώσεις τοῦ ἱατροῦ τί εἶδος κεφαλαίου εἶναι;

Ἀπορεῖτε πῶς αἱ γνώσεις ἢ ἡ μάθησις δύναται νὰ ᾔῃ κεφάλαιον; Ἀλλὰ μήπως αἱ γνώσεις τοῦ αὐτοῦ δὲν εἶναι τὸ ὄργανον τῆς ἐργασίας του; Διὰ τῶν γνώσεών του τοῦτο πᾶν σᾶς ἱατρεῖαι· παράγει τὴν υγείαν σας, καὶ πληρώνετε εὐχαρίστως καὶ εὐγνωμόνως τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην.

Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἱατροῦ, τοῦ δικηγόρου, τοῦ διδασκάλου, τοῦ μηχανικοῦ, εἶναι διανοητικὸν κεφάλαιον (καὶ κατὰ συνέπειαν αὐτοῦ) καὶ δι-

ναται νὰ συγκαταριθμηθῇ¹ μεταξύ τῶν παγίων κεφαλαίων, ὡς τὰ πλεῖστα τῶν τῆς ἐργασίας ἐργαλείων.

Γέρω-Πέτρος.—Καὶ πράγματι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Στέλλω τὸν υἱόν μου εἰς τὸ σχολεῖον, σπουδάζει ἐπὶ πολλὰ ἔτη καὶ δαπανῶ οὐκ ὀλίγα χρήματα. Ὁ υἱός μου, ἐκ μέρους του, ἐργάζεται, καὶ ἀποταμιεύει καθ' ἐκάστην ἐν τῷ μνημονικῷ του, ὅχι πεντάδραχμα, ἀλλὰ κόκκους γνώσεως καὶ ἐπιστήμης. Καὶ μετὰ τινὰ χρόνον, δύναται νὰ χρησιμοποίησῃ καὶ ὠφεληθῇ ἀπὸ τὰς γνώσεις ταύτας. Βέβαια, τώρα ἐννοῶ, ὅτι καὶ ἡ μάθησις εἶναι ἐν κεφάλαιον ἐπίσης.

Διδάσκαλος.—Ὁ ἐργάτης δὲ καλῶς γινώσκων τὸ ἐπάγγελμά του καὶ ἔχων καὶ ἱκανότητα ἔχει ἐπίσης ἐν κεφάλαιον, διότι τὸν πληρώνουν καλὴ-τερον ἀπὸ ἕνα ἐπιτήδειον, καὶ μάλιστα ἀπὸ ἕνα ἡμερομίσθιον ἐργάτην ὁ ὁποῖος μόνον τὰς δύο του χεῖρας δύναται νὰ προσφέρῃ.²

Α. ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ.

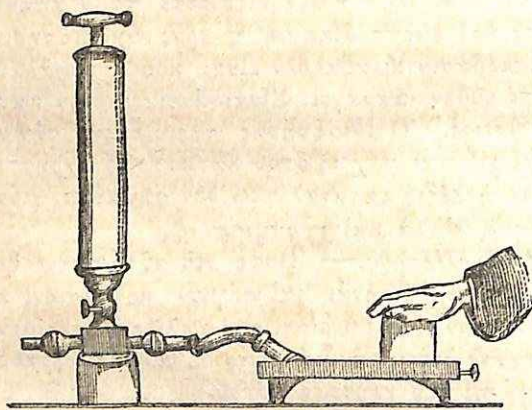
¹Ἐπεται συνέχεια.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΕΝΟΣ ΚΗΡΙΟΥ

Συνέχεια· ἐστὶ σελ. 642.

Τώρα ἡξεύρομεν τὴν βαρύτητα τοῦ ἀέρος. Ὡς εἰς ἐξηγήσω τινὰς τῶν συνεπειῶν τῆς βαρύτητος ταύτης· καὶ, ἂν θέλετε, θὰ σᾶς υποβάλω καὶ τινὰ πειράματα διὰ νὰ ἐννοήσετε μᾶλλον τὴν λέγω.

Ἴδου πάλιν μία πνευματικὴ ἀντλία, ὡς ἐκείνη δι' ἧς πρὸ ὀλίγου ἐβίασα τὸν ἀέρα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν φιάλην. Ἡμπορῶ νὰ θέσω τὴν χεῖρά μου

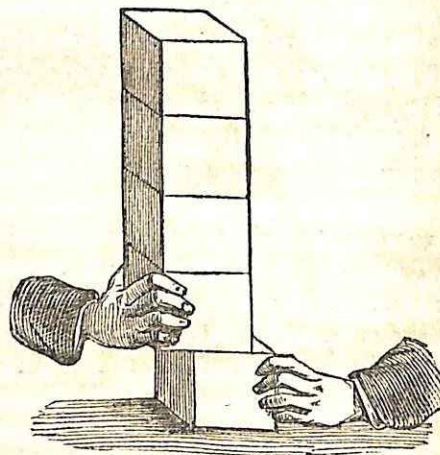
Σχ. 42.

1. Ὁ συγγραφεὺς ἐνταῦθα, ὡς βλέπει τις, κατατάσσει τὰ ἐπιστημονικὰ ἢ διανοητικὰ κεφάλαια μετὰ τινος ἐνδοιασμοῦ εἰς τὰ πάγια κεφάλαια. Τὰ κεφάλαια ταῦτα καθ' ἡμᾶς κατ' οὐδὲν διαφέρουσιν τῶν ὑλικῶν κεφαλαίων, διό καὶ εἰσὶ πραγματικὰ πάγια κεφάλαια ὅταν, φυσικῶς τῷ λόγῳ, ἐκμεταλλεύωνται· κατὰ τοῦτο δὲ μόνον διαφέρουσιν, ὅτι εἰσὶν ἐπαγγέλματα ἢ ἐπιχειρήσεις à fonds perdu, ἥτοι συναπέρχονται μετὰ τὸν κατόχου αὐτῶν, λόγος δι' ὃν εἰσὶ καὶ ἀναφαιρέτα. Εἰς τοῦτο δὲ μόνον συμβαίνει μόνον διὰ τὴν οἰκογένειαν, ὅχι ὁμῶς καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ἢ τὸ ἔθνος, διότι ὅχι μόνον ποτὲ δὲν χάνονται διὰ τὸ ἔθνος, ἀλλὰ τοὐναντίον καὶ ἀυξάνονται. Οἱ κάτοχοι λοιπὸν τῶν διανοητικῶν τούτων ἢ ἀναφαιρέτων κεφαλαίων πρέπει νὰ υπολογίζωσι τὸ κεφάλαιόν των ὡς ὡς ὡς ὡς.

Σ. τ. Μ.

εἰς τὸ μέρος τοῦτο τοῦ ὄργανου, ὅθεν, ὅταν ἐργασθῇ ἡ ἀντλία, ἀφαιρεῖται ὁ ἀήρ. Πρὸς τὸ παρὸν ἡ χεῖρ μου εἶναι ἐντελῶς ἐλευθέρη, καὶ τὴν ἄγω καὶ τὴν φέρω ἐλευθέρως καὶ χωρὶς ἀντιστάσεως. Μόλις δὲ μετὰ μεγάλης ταχύτητος ὅταν τὴν κινῶ, αἰσθάνομαι ἐλαφρὰν τινὰ ἀντίστασιν τοῦ ἀέρος. Ἀλλ' ἄμα τὴν θέσω ἐνταῦθα εἰς τὸ ἐργαλεῖον καὶ ἀφαιρέσω τὸν ἀέρα, (ὁ καθηγητὴς θέτει τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μικροῦ δοχείου τοῦ προσηρημένου τῇ ἀντλίας, καὶ ἐξαπτεῖ τὸν ἀέρα) βλέπετε τί γίνεται. Ἡ χεῖρ μου ὡς νὰ κολλᾶται εἰς τὸ μέρος τοῦτο, καὶ κολλᾶται τόσον, ὥστε ὅταν τὴν ἐγείρω, ἐγείρει καὶ τὸ ὄργανον. Πόθεν προέρχεται ὅτι μετὰ τῆς δυσκολίας δύναμαι νὰ τὴν ἐγείρω; Τὸ βάρος τοῦ ἀέρος τὴν στενοχωρεῖ, τὸ βάρος τοῦ ἀέρος τοῦ πιέζοντος ἄνωθεν ἐπ' αὐτῆς, ἐν ᾧ κάτωθεν ἀήρ δὲν ὑπάρχει.

Νὰ σᾶς δώσω ἄλλο παράδειγμα εὐκαταληπτότερον. Ἐπὶ τοῦ δοχείου τῆς πνευματικῆς ἀντλίας ἐκτείνω καὶ δένω σερβετῶς περιγυμνήον. Βλέπετε ὅτι εἶναι καλῶς τεντωμένον. Τώρα ἀρχίζω ν' ἀφαιρῶ ὑπ' αὐτὸ τὸν ἀέρα δι' ἐλαφρᾶς κινήσεως τῆς ἀντλίας. Παρατηρήσατε πῶς κοιλοῦται, πῶς βυθίζεται ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ σκάσῃ ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ ἄνωθεν ἀέρος, διότι κάτωθεν ἀήρ πλέον δὲν τὸ υποβάλλει. (Τὸ περιγυμνήον σκάσει μετ' ἰσχυροῦ κρότου.) Τοῦτο εἶναι ἀπλοῦν ἀποτέλεσμα τοῦ βάρους τοῦ ἀέρος, ὅστις πιέζει τὸ περιγυμνήον, καὶ ἐννοεῖτε πῶς τὸ πρᾶγμα συμβαίνει. Τὰ μέρη τοῦ ἀέρος εἶναι ἐστιβαχμένα εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν καθὼς

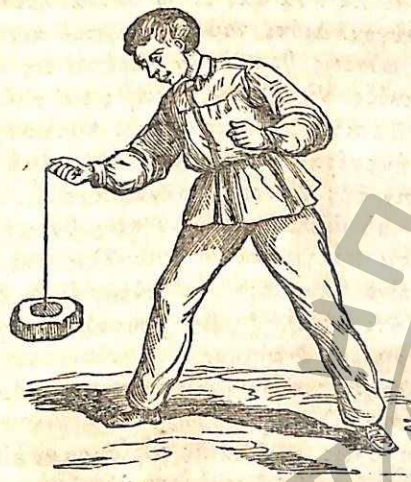
Σχ. 43.

οὗτοι οἱ πέντε κύβοι. Καθὼς λοιπὸν, ἂν ἀφαιρέσω τὸν κατώτερον κύβον, ὅλοι οἱ ἄλλοι θὰ καταβῶν, οὕτω καὶ εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν ὁ κατώτερος ἀήρ στηρίζει τὸν ἀνώτερον, καὶ ὅταν κάτω γίνῃ τὸ κενόν, παράγεται τὸ ἀποτέλεσμα τὸ ὁποῖον συνέβη εἰς τὴν χεῖρά μου ὅταν τὴν ἔθεσα εἰς τὸ δοχεῖον τῆς πνευματικῆς ἀντλίας, ἢ τὸ ὁποῖον εἶδετε ὅταν διεβράγη τὸ περιγυμνήον. Ὡς ἐπαναλάβωμεν τὸ πείραμα ἐτι ἐν-

τελέστερον. Εἰς τὸ στόμιον τοῦ δοχείου ἔθεσα κόμμι ἐλαστικόν. Ἀφαιρῶ τώρα τὸν ἀέρα ἐκ τοῦ δοχείου. Παρατηρήσατε τὸ κόμμι, τὸ χρησιμεῖον ὡς μεσότητον, καὶ χωρίζον τὴν ἐξωθεν ἀτμοσφαῖραν ἀπὸ τῆς ἀτμοσφαίρας τῆς ἐντὸς τῆς φιάλης. Ἐν ὅσῳ ἡ ἀντλία ἐργάζεται, βλέπετε πῶς αὐξάνει τῆς ἐξωθεν ἀτμοσφαίρας ἢ πίεσις. Τὸ κόμμι ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον γίνεταί κοῖλον καὶ βυθίζεται εἰς τὴν φιάλην, ὥστε ἡμπορῶ ἤδη καὶ τὴν χεῖρά μου νὰ εἰσάξω εἰς αὐτήν. Τοῦτο εἶναι ἀποτέλεσμα τοῦ ἐξω ἀέρος, φαινόμενον ἐνταῦθα κατὰ τρόπον περιεργότατον.

Ἴδου ἄλλο πρᾶγμα ἐδῶ, δύο χάλκινα ἡμισφαίρια, ἔσθθεν κοίλα καὶ κενά, καὶ ἀκριβῶς τὸ ἐν εἰς τὸ ἄλλο ἐφαρμοζόμενα. Περιέχουσι μόνον ἀέρα, καὶ ἡμπορεῖτε ὅπως θέλετε καὶ εὐκόλως νὰ τὰ ἐνώνητε ἢ νὰ τὰ χωρίζετε. Ἀλλὰ ἂν δι' ἐνὸς σωλῆνος καὶ διὰ τῆς ἀντλίας, ἀφ' οὗ τὰ ἐνώσω, ἀφαιρέσω τὸν ἀέρα ἐντὸς αὐτῶν, κἀνείσας δὲν θὰ ἡμπορέσῃ νὰ τὰ χωρίσῃ. Μετὰ τὸ τέλος τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἀγωνισθῆτε ὅσον θέλετε. Ἐκαστος τετραγωνικὸς δάκτυλος τῆς ἐπιφανείας τῶν δύο ἡμισφαιρίων βαστάζει βάρος δεκαπέντε λίτρων περίπου. Ὅταν θὰ δοκιμάσητε, θὰ ἰδῆτε ἂν ἡμπορήτε νὰ νικήσητε τοιαύτην ἀτμοσφαιρικὴν πίεσιν.

Ὡς ἰδῶμεν ἄλλο πείραμα. Τοῦτο θὰ σᾶς ἀρέσῃ, δὲν ἀμφιβάλλω, διότι εἶναι παιγνίδιον ἐφευρεθὲν ὑπὸ μαθητοῦ· ἐγὼ δὲ μόνον ἐτόλμησα νὰ τὸ τελειοποιήσω. Ἡμεῖς οἱ νέοι ἔχομεν, ἐν-

Σχ. 44.

νοεῖται, τὸ δικαίωμα νὰ κατασκευάζωμεν παιγνίδια διὰ νὰ παίζωμεν, καὶ νὰ τὰ στρέφωμεν συγχρόνως εἰς ὄφελος τῆς ἐπιστήμης. Τοῦτο τὸ παιγνίδιον πιστεύω ὅτι εἰς τινὰς τοῦλάχιστον ἀπὸ σᾶς δὲν εἶναι ἄγνωστον. Ἡξεύρετε ὅτι τὰ παιδιὰ δένουσι πολλάκις εἰς ἄκραν σπάγγου στρογγύλα τεμάχια δέρματος, τὰ βρέχουσι, καὶ εἰς ὅποιον ἀντικείμενον ἂν τὰ κτυπήσωσι, κολῶσιν εἰς αὐτό. Ἀπέκτησα δύο τοιαῦτα παιγνίδια· ἀντὶ δέρματος ὅμως ἐπροτίμησα τεμά-

χια ἐλαστικοῦ κόμμιος. Κτυπῶ τὸ ἐν εἰς τὴν τράπεζαν. Ἴδετε πῶς ἐκόλλησε. Πόθεν ἡ τόση ἀντίστασις; Ἡμπορῶ νὰ τὸ ἀναγκάσω νὰ γλυστρᾷ εἰς τῆς τραπέζης τὴν ἐπιφάνειαν· ὅταν ὁμῶς θέλω νὰ τὸ ἀποσπάσω καθέτως, φαίνεται ὡς ἂν θέλῃ μᾶλλον νὰ συμπαρασύρῃ καὶ τὴν τράπεζαν, παρὰ νὰ ξεκολλήσῃ, καὶ, διὰ νὰ τὸ ἀποσπάσω, ἀναγκάζομαι νὰ τὸ φέρω εἰς τῆς τραπέζης τὸ χεῖλος. Τὸ ἔχον αὐτὸ οὕτω κεκολλημένον εἶναι τὸ βάρος τοῦ ἀέρος τοῦ πιέζοντος αὐτό. Ἴδου καὶ ἄλλο τεμάχιον κόμμιος. Τὸ συμπιέζω μετὰ τοῦ πρώτου, καὶ κολλᾶσι στερεῶς. Τὸ παιγνίδιον τοῦτο δύνασθε νὰ μεταχειρίζεσθε καὶ διὰ νὰ κρεμάτε διάφορα ἀντικείμενα εἰς τοὺς τοίχους ἢ εἰς τὰ ὑαλία τῶν παραθύρων, ὅπου τὸ κόμμι θὰ μείνῃ κεκολλημένον ἐπὶ πολλὰς ὥρας.

Τὴν ἐπομένην ἀποδείξιν περὶ τῆς πίεσεως τοῦ ἀέρος δύνασθε νὰ ἐπαναλάβητε εὐκόλως μόνον σὰς κατ' οἶκον. Ἴδου τὸ ποτήριον τοῦτο. Εἶναι πλήρες ὕδατος. Ἡμποροῦσε νὰ εἶναι καὶ κατὰ τὸ ἡμισυ μόνον πλήρες. Ἐπ' αὐτοῦ θέτω χαρτίον καὶ τὸ ἀνατρέπω, καὶ—τὸ παρὰ-δοξόν!—τὸ χαρτίον κρατεῖ τὸ νερὸν καὶ τὸ ἐμποδίζει νὰ χυθῇ, διότι τὸ χαρτίον ὑποστηρίζεται κάτωθεν ὑπὸ τοῦ ἀέρος.

Σχ. 45.

Ἐπάνω δὲ τοῦ χαρτίου, δηλαδή μετὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ νεροῦ δὲν ὑπάρχει ἀήρ, διότι ἡ τριχοειδὴς ἐλξίς προσκολλᾷ τὸ χαρτίον εἰς τὰ χεῖλη, καὶ ἐμποδίζει τὴν εἴσοδον τοῦ ἀέρος.

Ὅτι δὲ ἡ ἀτμοσφαῖρα εἶναι ὕλη, εἶναι σῶμα, ἐλπίζω ὅτι ἡμπορεῖτε νὰ τὸ ἐννοήσητε ἐκ τοῦ κιβωτίου τούτου, ὅταν ἐνθυμηθῆτε, ὅτι περιέχει μίαν λίτραν ἀέρος, ὡς καὶ ὅτι τὸ δωμάτιον τοῦτο περιέχει ἕνα τόνον. Ἐπομένως ὁ ἀήρ εἶναι σῶμα σπουδαίως βαρύν. Τὴν ἀντίστασιν τοῦ ἀέρος θέλω σᾶς δείξαι καὶ κατ' ἄλλον τρόπον, δι' ἐνὸς πειράματος πρὸ πολλοῦ βεβαίως γνωστοῦ εἰς ὅλους ὑμᾶς. Ἴσως οἱ ἴδιοι πολλάκις ἐγίνατε ὀπλοποιοὶ, καὶ κατεσκευάσατε τοιαῦτα πυροβόλα, λαμβάνοντες σωλῆνα τινὰ ἢ κονδυλίον ἢ ἄλλον τινὰ· ἔπειτα ἐστουμώσατε τὰ δύο ἄκρα διὰ δύο ὀπίων δὴποτε κυλίνδρων, χαρτίου, ἢ ἄλλης τι-νὸς ὕλης ἀκριβῶς εἰς αὐτὰ ἐναρμολομένων. Ἄν τώρα σπρώξῃτε τὸν ἕνα κύλινδρον πρὸς τὸν ἄλλον, θέλει προχωρήσῃ ὀλίγον, διότι ὁ μεταξὺ τῶν δύο ἀήρ, πιεζόμενος, θέλει συσταλῇ μέχρι τινός· ἀλλ' ἂν ἐξακολουθήσητε, ὅσην δύναμιν καὶ ἂν μεταχειρισθῆτε, θὰ σᾶς εἶναι ἀδύνατον νὰ φέρῃτε τὸν ἕνα κύλινδρον πλησιέστερον τοῦ ἄλλου, καὶ ὁ δεύτερος οὗτος θέλει τιναχθῇ ἔξω,

μετά δυνάμεως ἥτις ἐμοιάζει τὴν τῆς πυρίτιδος· διότι καὶ τῆς πυρίτιδος ἡ ἐκρηξίς ἐκ τῆς αὐτῆς αἰτίας προέρχεται.

Ἐσχάτως εἶδα ἐν πείραμα, καὶ εὐχαριστήθην πολὺ, διότι ἐσκέφθην ἀμέσως νὰ τὸ μεταχειρισθῶ καὶ αὐτὸ εἰς ἀπόδειξιν τῶν ὅσων σᾶς λέγω. Πρὶν τὸ ἀρχίσω ἔπρεπε νὰ σιωπήσω ὀλίγα λεπτά, διότι ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς δυνάμεως τῶν πνευμόνων μου. Καταλλήλως μεταχειριζόμενος τὸν ἀέρα, προτίθεμαι ν' ἀνασηκώσω τὸ αὐγὸν τοῦτο ἀπὸ τῆς ὠθητικῆς ὅπου ἵσταται, καὶ νὰ τὸ μεταδιβάσω εἰς τὴν ἄλλην αὐτὴν, τὴν κενὴν ὠθητικὴν. Δὲν σᾶς ὑπόσχομαι ὅτι θὰ ἐπιτύχω, διότι πάρα πολὺ ὠμίλησα, καὶ ἴσως μοὶ λείψῃ ἡ πνοή. Ἀλλὰ δὲν βλέπτει· θὰ νικηθῶ ἔχων τὴν συνείδησιν ὅτι ἠγωνίσθην τὸν ἀγαθὸν ἀγῶνα. (Ὁ καθηγητὴς μεταθέτει, φουσῶν, τὸ αὐγὸν ἀπὸ τῆς μιᾶς ὠθητικῆς εἰς τὴν ἄλλην.)

Βλέπετε ὅτι φουσῶ τὸν ἀέρα, καὶ καταβαίνει μεταξὺ τοῦ αὐγοῦ καὶ τῆς ὠθητικῆς κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε ὑπὸ τὸ αὐγὸν σχηματίζει δυνατὸν ἀέρα, ἰσχύοντα νὰ ἐγείρῃ σῶμα βαρὺ· διότι αὐγὸν πλήρες εἶναι σῶμα βαρὺ ὡς πρὸς τὸν ἀέρα. Ἄν θέλετε νὰ ἐπαναλάβετε τὸ πείραμα, σᾶς συμβουλεύω τὰ αὐτὰ σᾶς νὰ εἶναι βραστά καὶ ξηρά, διὰ νὰ μὴ συμβοῦν δυσάρεστα.

Ἐπεται συνέχεια.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΟΙ ΜΕΛΛΟΝΥΜΦΟΙ ΤΗΣ ΣΠΙΤΖΕΒΕΡΓΗΣ

Συνέχεια· ἰδί σελ. 611.

ΙΑ'

Μετ' ὀλίγας στιγμῆς, ἡ *Ρόζα Μαρία* ἔτρεχεν ἐπὶ τῶν κυμάτων ἐλαφρῶς ὠθουμένη ὑπὸ ὠραίου ἀνέμου.

Ἡ Καρίνα ἐπανῆλθεν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Ὁ Φρισκὲ θεραπευθεὶς ὑπὸ τῶν εὐσπλαγχνικῶν φροντίδων τῆς κόρης, εἶχεν ἀναλάβει τὴν ὑπηρεσίαν του. Ὁ Τρομπὼν τὸν εἶδε διερχόμενον πλησίον του καὶ ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, εἶτε διότι ἡ θέα τοῦ ναυτοπαιδὸς τῷ ὑπενεθύμιζε τὴν ἐσχάτως ἐπισυμβᾶσαν ταπεινώσιν του, εἶτε διότι ἐφοβεῖτο νὰ μὴ παρασυρθῇ καὶ πάλιν ὑπὸ νέας ὀργῆς· ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν, ἀλλὰ τὸ βλέμμα καὶ ἡ φυσιογνωμία του εἶχον ἀγρίαν ἐκφρασιν. Ὁ Λάξ ἐπειδὴ προσεπάθησε νὰ τῷ κάμῃ φιλικῶς τινὰς παρατηρήσεις ἔτυχε τόσον κακῆς ὑποδοχῆς, ὥστε οὐδεμίαν ἡσθάνετο ὀρεξίν νὰ ἀρχίσῃ καὶ πάλιν τὰς προσπάθειάς του.

Δέκα περίπου λεύγας ἀπὸ τῆς ἀκτῆς ἔπλεεν ἡ *Ρόζα Μαρία* καὶ δὲν συνήντα πλέον εἰμὴ ποῦ καὶ ποῦ πλάκας τινὰς πάγου διεσπαρμένας, αἵτινες γλυστρῶσαι ὑπὸ τὸ σκάφος οὐδεμίαν βλάβην ἠδύναντο νὰ ἐπιφέρωσιν εἰς αὐτό. Ἀλλ' ὅτε ἐφθασαν παρὰ τὴν νῆσον τοῦ Πρίγκηπος Καρόλου, ἡ νεαρὰ ἐπιβάτις, ἥτις ἵστατο παρὰ τὴν

πρόραν ἔχουσα πρὸς τὸν ὀρίζοντα προσηλωμένα τὰ βλέμματα, εἶδε νὰ λάμπῃ ἀσπρίζον τι φῶς, ἐμοιάζον πρὸς τὰς πρώτας τῆς αὐγῆς ἀκτῖνας ἢ πρὸς τὴν ἀντανάκλασιν τοῦ ἀργυρίζοντος δίσκου τῆς σελήνης.

— Κύριε Μαρσέλ, κύριε Μαρσέλ! ἀνέκραξε.

Ὁ ὑποπλοίαρχος, ὅστις, σταθμεύων ἐπὶ τοῦ καταστρώματος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ παρατηρῇ τῶν ἀνέμων τὴν φορὰν εἶχεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν τὸ πνεῦμα καὶ τὸ οὐς ἐστραμμένον πρὸς τὴν Καρίναν, ἐπλησίασε πρὸς αὐτήν.

— Ἰδέτε ἐκεῖ κάτω ἀπέναντί μας, εἶπεν ἡ κόρη, τὸ παράξενον ἐκεῖνο φῶς· τί τάχα νὰ ᾔη;

— Ἀναμφιβόλως, ἀπήντησεν ὁ Μαρσέλ, ἡ ἀντανάκλασις τῶν πάγων (icebergs) φωτιζομένων ὑπὸ τοῦ ἡλίου.

— Ἐννοεῖτε τῶν ἐκ πάγου ὀρέων τῆς νήσου;

— Ὅχι· ἡ νῆσος αὕτη εἶνε μὲν, τῇ ἀληθείᾳ, μεταξὺ πασῶν μᾶλλον ἀξιοπεριέργως ἕνεκα ἐπτὰ παρμεγίστων ἐκ πάγου ὀρέων, ἀλλ' εἰμὲθα ἀκόμῃ πολὺ μακρὰν ὥστε νὰ δυνάμεθα νὰ τὰ διακρίνωμεν. Οἱ πάγοι, οὓς βλέπομεν λάμποντας, εἶνε πιθανώτατα πλέουσαι νῆσοι.

— Ἀλήθεια;

— Εἶμαι βεβαιότατος.

— Ἀλλ' ἡμεῖς ἐπλεύσαμεν πολὺ πλησιέστερον πρὸς τὴν γῆν· ἐπὶ τινὰς ἡμέρας ἤμεθα μάλιστα ἐν τῷ μέσῳ παχυτάτου στρώματος πάγου καὶ ὅμως δὲν εἶδομεν τοιοῦτο θέαμα.

— Ἐγὼ θὰ σᾶς ἐξηγήσω καὶ τοῦτο τὸ φαινόμενον, ἂν καὶ, νὰ σᾶς εἴπω τὴν ἀλήθειαν, διςτάζω ὀλίγον. Διότι νομίζω ὅτι πρὸ τῶν μεγάλων τῆς φύσεως θεαμάτων πρέπει τις ἐν σιγῇ καὶ κατανύξει νὰ θαυμάζῃ χωρὶς νὰ σκέπτηται ν' ἀναζητῇ ἐπιστημονικὰς λύσεις. Αὗται τρέφουσι μὲν τὴν ἡμετέραν περιέργειαν, ἀλλ' ἀμβλύνουσι τὴν πτῆσιν τῆς ἡμετέρας φαντασίας.... Παρατηρήσατε τὸ ἀμαθὲς παιδίον πῶς θαυμάζει καὶ τὰ ἐλάχιστα πράγματα· ἡ χρυσαλλὶς καὶ ἡ χρυσόμυια εἶνε θαυμάσια δι' αὐτό, ἐν ᾧ ὁ σοφὸς γνωρίζει ὅτι ἡ καλὴ ἐκείνη χρυσαλλὶς ἐγεννήθη ὑπὸ συκχαμεροῦ ἐντόμου.

— Τί λοιπόν; συνηγορεῖτε ὑπὲρ τῆς ἀμαθείας σεῖς ὁ τόσον φιλαναγνώστης;

— Δυστυχῶς πολλάκις εὐρίσκομαι εἰς ἀντίφασιν πρὸς ἑαυτόν· ἐπεθύμουν νὰ εἰσχωρήσω εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἐπιστήμης, συχνάκις δὲ μὲ καταλαμβάνει πόνος δι' ὅ,τι ἡ ἐπιστήμη ἀποκαλύπτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου. Ἐρωτῶ πολλάκις πάλιν ἑμαυτόν ἂν δὲν ᾔη εὐτυχέστερος τοῦ σοφοῦ τοῦ τὰ πάντα ἀνερευνῶντος ὁ ἀπλοῦς ἄνθρωπος, ὁ ἀρκοῦμενος εἰς ὅ,τι βλέπει καὶ εἰς ὅ,τι ἔμαθε παρὰ τῶν πατέρων του. Ὁ Σχίλλερ παρέστησεν εἰς ἓν του ποίημα νέον τινα, ὃν ὁ ἀκράτητος τῆς μαθησεως πόθος ἄγει εἰς τὴν Αἴγυπτον. Ἐκεῖ, ἐν μυσηριώδει τινὶ περιβόλῳ, ἵσταται πρὸ κεκαλυμμένης εἰκόνης καὶ ὁ ἱερεὺς τῷ λέγει· «Ὅπισθεν τοῦ πέ-

πλου τούτου εἶνε ἡ ἀλήθεια· ἀλλοίμονον εἰς ὃν τινα θελήσει ν' ἀνασηκώσῃ τὸν πέπλον χωρὶς τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ.» Ὁ νέος ζωηρὸς, παρὰ τὰ λόγια τοῦ ἱερέως, ἀνασηκῶναι τὸν πέπλον καὶ πίπτει λιπόθυμος πρὸ τῶν ποδῶν τοῦ ἀγάλματος τῆς Ἰσιδος. Τί εἶδε, τί ἤκουσεν οὐδεὶς δύναται νὰ εἴπῃ. Ἡ χαρὰ ἀπέπτη διὰ παντὸς ἀπ' αὐτοῦ καὶ μετ' ὀλίγον ἀπέθανεν ὑπὸ μαρasmus. Πρὸ πολλοῦ ἔχω ἀναγνώσει τὸ ποίημα τοῦτο, ἀλλὰ μοὶ ἔμεινεν ἐνετυπωμένον... Ἀλλὰ πρὸς τί ὅλα ταῦτα; Ὁ λόγος ἦτο περὶ πάγων καὶ ἐπεθυμεῖτε νὰ σᾶς ἐξηγήσω τοὺς διαφοροὺς αὐτῶν σχηματισμούς.

— Ναί, ἀπήντησεν ἡ Καρίνα, ἥτις μετ' ὑπομονῆς εἶχεν ἀκροασθῇ τὴν παράδοξον παρέκβασιν τοῦ Μαρσέλ. Ὁμολογῶ ὅτι ἐπεθύμουν νὰ μάθω τὰ περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν πάγων ἔσω καὶ ἂν ἐπρόκειτο, κατὰ τὰς ἰδέας, ἃς πρὸ μικροῦ ἔχετε ἐξενέγκει, νὰ παραβλάψῃ τοῦτο τὸ φανταστικόν μου.

— Ἐστὼ λοιπόν! Ὑπάρχουσιν εἰς τὰς χώρας ταύτας δύο εἴδη πάγων· πάγοι σχηματιζόμενοι παρὰ τὰς ἀκτὰς, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, εἰς πέντε περίπου βαθμοὺς κάτω τοῦ σημείου τῆς πήξεως τοῦ ψυχροῦ ὕδατος· οὗτοι εἶνε ἰδιαίτεροι τὴν φύσιν, πορώδεις, ἀραιότεροι καὶ ὀλίγον διαφανεῖς, ἐκτείνονται δὲ μακρὰν εἰς τὰς ἀκτὰς, ἀλλ' εἶνε ἐφήμεροι· καὶ πάγοι, οὓς πάντας οἱ Ἀγγλοὶ δι' ἑνὸς ὀνόματος καλοῦσιν iceberg, ἥτοι βουνούς ἐκ πάγου· οὗτοι ἐκτείνονται εἰς μέγιστον διάστημα εἰς τὸ βάθος τῶν κοιλάδων, ὑφούνται παρὰ τὸν Ὠκεανὸν μεταξὺ Γροενλάνδης καὶ Σπιτζεβέργης. Τῶν πάγων τούτων τὰ πρῶτα στρώματα εἶνε πιθανῶς τόσον ἀρχαῖα, ὅσον καὶ τὸ ἔδαφος, ἐφ' οὗ κεῖνται· τὰ ἄλλα ἐσχηματίσθησαν βαθμηδὸν ἐν τῷ μακρῷ χρόνῳ ἀπὸ τῶν χιόνων, αἵτινες κατέπιπτον ἀπὸ τῶν ὀρέων τὸ θέρος. Ὑπάρχει εἰς τὴν ἄλλοτὲ ποτε γαλλικὴν ἀποικίαν, τὸν Καναδᾶν, καταρράκτης καλούμενος τοῦ Μονμορανσῆ. Ἐνίοτε, ὅταν ᾔη βαρὺς ὁ χειμὼν, τὸν βλέπεις ὡς ἂν παραλελυμένον ὑπὸ τοῦ ψύχους, ἀκίνητον καὶ σιγῇ ὡς σταλακτίτην· ἀπαράλλακτα τὰ ἐκ χιόνος ρυάκια τῆς Σπιτζεβέργης πηγνύνται ἐν ᾧ ῥέουσιν. Κατὰ τὸ ἔαρ, ὁ καταρράκτης τοῦ Καναδᾶ ἀναλαμβάνει τὸν ἀρμονικὸν τοῦ ψιθύρου καὶ τὰ σκιρτήματά του, ἀλλὰ τῆς Σπιτζεβέργης τὰ ρυάκια—κατὰ τοῦτο εἶνε διάφορα—ὅταν παγώσωσιν οὐδεὶς ἡλιος δύναται πλέον νὰ τ' ἀναλύσῃ καὶ προστίθενται πάντοτε εἰς τὸ αἰώνιον τεῖχος, ὅπερ οἱ πάγοι ἔχουσι σχηματίσει καὶ ἀναπληροῦσι τὰ κενά. Διότι καθ' ἕκαστον ἔτος συμβαίνει τὸ ἐξῆς· τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀδιακόπως πλῆττουσι τὰς βάσεις τοῦ παγετῶνος καὶ τὸν διατρύπουσιν ἐπὶ τέλους· τοιοῦτοτρόπως σχηματίζονται μεγάλα ὀρύγματα καὶ κοιλάματα, τὰ δὲ ὅλον τεῖχος τὸ πάγιον δι' ἐλλειψιν καλῆς βάσεως κινδυνεύει νὰ καταπέσῃ.

Καὶ πράγματι τοιαῦτα τεῖχη ἄλλοτε μὲν θραύονται καταπίπτοντα, ἄλλα δὲ μένουσιν ἐν τῷ Ὠκεανῷ καὶ φαίνονται ὡς λόφοι. Εἰς τὰς θαλάσσας τῆς Γροενλάνδης ὁ Παρρὺ, ὁ ῥῶς καὶ ὁ πλοίαρχος Γράαχ εἶδον τοιοῦτους λόφους ἔχοντας ἑκατὸν ποδῶν ὕψος καὶ πλέον, ἦσαν δὲ θυθισμένοι εἰς τὴν θάλασσαν εἰς βάθος ἑπτακοσίων ἢ ὀκτακοσίων ποδῶν. Ἀπὸ τῶν θαλασσῶν τῆς Γροενλάνδης τὰ ρεύματα μεταφέρουσι τὰ τεμάχια ταῦτα εἰς τὸν Ἀτλαντικόν, κατὰ μῆκος τῶν ἀκτῶν τοῦ Ἀβραδὸρ παρὰ τὰς σύρσεις τῆς Νέας Γῆς, τοῦτο δὲ ἀποτελεῖ ἓνα ἐκ τῶν κινδύνων, οὓς διατρέχουσιν οἱ πλέοντες εἰς Νέαν Ὑόρκην. Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ πρὸ τινων ἐτῶν ἀπολεσθὲν ἀτμόπλιον «ὁ Πρόεδρος» συνετρίβη παρὰ τὴν Νέαν Γῆν ὑπὸ τοιοῦτων πάγων, οἵτινες κατέβαινον ἀπὸ τῆς ἀκρας τοῦ Φάρεουςλ... Ἀλλὰ κρίνατε μᾶλλον μόνη σας περὶ τῆς ὕψεως τῶν πλωτῶν τοῦτων νήσων. Ἰδοὺ, προχωροῦσι βραδέως πρὸς ἡμᾶς. Μὴ φοβεῖσθε δὲ, δὲν εἶνε δύσκολον νὰ τὰς ἀποφύγωμεν.

Πράγματι, τὸ πλοῖον οὐδεμίαν στροφὴν ἔσχεν ἀνάγκην νὰ κάμῃ ἵνα ἀπομακρυνθῇ ἀπὸ τῶν ἀπείρων ἐκείνων κολοσσῶν, διότι οὗτοι ἔπλεον εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν, ὥστε οὐδεὶς φόβος ὑπῆρχε. Ὁλόκληρον τῆς *Ρόζας Μαρίας* τὸ πλήρωμα ἐθεᾶτο μετ' ἐκπλήξεως καὶ θαυμασμοῦ τὸ λαμπρὸν ἐκεῖνο τῆς φύσεως φαινόμενον.

Ἀναμφιβόλως ἐκτακτὸς τις διατάραξις θὰ εἶχε συμβῇ εἰς τὴν νῆσον τοῦ Πρίγκηπος Καρόλου, διότι εἰς λεύγας ἀπόστασιν τὰ κύματα ἦσαν πλήρη τοιοῦτων ὄγκων τεραστίων τὸ μέγεθος καὶ τῶν ὁποίων ὁ ἱκανώτερος ζωγράφος δὲν θὰ ἠδύνατο ν' ἀποδώσῃ οὔτε τῆς μορφῆς τὴν ποιικίαν, οὔτε τοῦ χρώματος τὴν λαμπρότητα. Οἱ πλωτοὶ πάγοι ἀληθῶς εἶνε ποικιλωτάτοι τὸ σχῆμα. Ἄλλοι ὁμοιάζουσι πρὸς κωδωνοστάσια ἢ πρὸς πύργους, ἄλλοι πρὸς ἀψίδας θριαμβικὰς. Ἐκεῖ βλέπεις γοτθικὴν ἀρχιτεκτονικὴν, ἐκεῖ ἀραβουργήματα, ἐκεῖ σειρὰν κίωνων ὡς τῶν τοῦ ναοῦ τοῦ Ἐλέφαντος ἐν Ἰνδίας. Ἄν ἴδῃς τὰ τεραστία ἐκεῖνα κυμαινόμενα ἐπὶ τῆς ὕψους ἐπιφανείας θὰ νομίσης ὅτι ὁλοκλήρους πλευρὰς ἐκκλησιῶν, ὅτι τοίχους οἰκοδομημάτων ἀνῆρπασε καὶ παρέσυρεν ἐκεῖ κάτω ὁ Ὠκεανός. Καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν γιγαντωδῶν ἐκείνων οἰκοδομῶν θὰ διακρίνῃς ἄλλα μικρότερα οὐχ ἥττον δὲ παράξενα πράγματα· ἄνθη καὶ φυτὰ παντοῖα καὶ δένδρα ὕψηλά καὶ σκευὴ καὶ κλίνας. Διηγεῖται μάλιστα ὁ Σκορσβης, ὁ διάσημος φαλαινοθήρας, ὅτι διεκρίνε ποτε τράπεζαν καθάρωτα διαγεγραμμένην καὶ βαστάζουσαν φιάλας καὶ ποτήρια συμμετρικώτατα τοποθετημένα. Τοιαῦτα εἶνε τῆς φύσεως τὰ θαυμάσια, τὰ ὁποῖα βλέπων τις ἄγεται εἰς τὸ νὰ πιστεύσῃ εἰς νέαν τινὰ μυθολογίαν. Καὶ πάντα ταῦτα εἶνε μὲν ἄψυχα καὶ νεκρά, ἀλλ' ἀκτινοβολοῦσι θαυμασίως.

Υπάρχει παντοῦ φανερά συμφωνία μεταξύ τῆς γεωγραφικῆς θέσεως ἐνὸς τόπου καὶ τῆς χροιάς τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων του. Ὑπὸ τοὺς τροπικοὺς, ἐνθα αἰωνίως λάμπει τὸ ἀμετάβλητον φῶς τοῦ ἡλίου, τῶν φυτῶν τὸ φύλλωμα εἶνε βαθὺ πράσινον, τὰ ἄνθη καὶ οἱ καρποὶ ἔχουσι ζωηρότατον χρῶμα καὶ τὰ πτερὰ τῶν πτηνῶν εἶνε λαμπρά καὶ ποικίλα.

Εἰς τὰ ἀνατολικά μέρη τῆς Περσίας, ὁ λαὸς ἀποδίδει εἰς τὸ φῶς τοιαύτην ἐπίδρασιν, ὥστε νομίζει, ὅτι ὁ κάλαϊς (περούζης) χρωματίζεται βαθμυδὸν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὡς τὰ κεράσια.

Εἰς τὰς εὐκράτους χώρας ὁ χρωματισμὸς τῶν διαφόρων φυτικῶν προϊόντων εἶνε ὀλιγώτερον ζωηρὸς καὶ ὅσον προχωρεῖ τις πρὸς Βορρῆν τόσον ἐξασθενεῖται. Καθὼς δὲ ἔχομεν γεωγραφίαν τῶν φυτῶν καὶ τῶν ζώων τῶν διαφόρων χωρῶν τῆς γῆς, οὕτως ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν καὶ γεωγραφικὴν κλίμακα τῶν χρωμάτων. Τὸ ἀκρότατον σημεῖον τῆς λαμπρότητος ἐν τῇ κλίμακῃ ταύτῃ θὰ ᾔτο εἰς τὸν ἰσημερινὸν τὸ κατώτατον περὶ τοὺς πόλους. Ἐξαίρεσιν ὅμως ἀπὸ τοῦ γενικοῦ κανόνος κάμνουσιν οἱ πολικοὶ πάγοι, διότι ὑπὸ τὰς ἀκτῖνας λαμπροῦ φωτὸς λάμπουσιν ὡς οἱ μυθευόμενοι θησαυροὶ τῆς Ἀνατολῆς, ἔχουσι τοῦ κρυστάλλου τὴν διαφάνειαν, τοῦ μαργαρίτου τὴν στιλπνότητα, τὸ ὠραῖον κυανοῦν χρῶμα τοῦ σαπφείρου, τοῦ σμαράγδου τὸ βαθὺ πράσινον καὶ ἐνίοτε τὴν λάμψιν τοῦ ἀνθρακίου (ρουμπίνι).

Πρὸ τινων ἐτῶν ζωγράφος λίαν δόκιμος, ὁ Κ. Μέγερ, ἐπιβάς καὶ αὐτὸς τῆς *Recherche* πλευσάσης πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα, ἔπεμψεν εἰς τὴν Ἐκθεσὶν πολλὰς εἰκόνας ἃς μετὰ πολλῆς ἀκριβείας εἶχε γράψει ἐν Σπιτζεβέργῃ. Οἱ συνήθως ἐπικρίνοντες τὰς ἐκτιθεμένας εἰκόνας βλέποντες τόσον λαμπρὸν τὸν χρωματισμὸν τῶν πάγων, ἔκρινον καλὸν νὰ ψεῖξωσι τὸν ζωγράφον ἂν, ὡς αὐτὸς, εἶχον ἴδει τὰς σκηνάς, ἃς παρίστων αἱ εἰκόνας ἐκεῖναι, θὰ ἐπήνουν μᾶλλον τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιλήψεως τοῦ καλλιτέχνου καὶ τῆς γραφίδος του τὸ πιστόν.

Ἡ Καρίνα ἐξίστατο ἐπὶ τῷ θεάματι, ὅπερ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμήν λαμπρότερον πάντοτε καὶ μεγαλοπρεπέστερον ἐξετυλίσσετο πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν της. Ἐπανειλημμένως ἐξεδήλου διὰ κραυγῶν τὸν θαυμασμόν της, ἐκρότει ὡς παιδίον τὰς χεῖρας διὰ τὴν φανταστικὴν ἐκείνην τῆς φύσεως παράστασιν καὶ ἐζήτει τὸ βλέμμα της τὸ βλέμμα τοῦ Μαρσέλ διὰ νὰ θαυμάσωσιν ὁμοῦ.

Ἐν τούτοις ἡ προσέγγισις τῶν δόγκωδων ἐκείνων πάγων εἶχεν ἐπαισθητῶς ψυχράνει τὴν ἀτμοσφαῖραν. Ἡ νέα κόρη ἠσθάνετο τὴν ἀνάγκην νὰ περιτυλιχθῇ καὶ, ἂν καὶ προσεπάθει ὅσον ἠδύνατο ν' ἀντιστῇ, ἤρχισε νὰ θήκη. Ὁ ὑποπλοίαρχος ὡς ἀδελφὸς φιλόστοργος τὴν παρεκίνησε ν' ἀπέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνά της καὶ αὐτὴ δὲ

ἡ ἰδία ἐνόησε τὸ ὄρθον τῆς συμβουλῆς ταύτης. — Ἀχ! ἔλεεινὴ ἀνθρωπίνη φύσις, ἐφώνησε μετὰ μελαγχολίας. Δὲν εἶνε τρόπος νὰ τὴν καταβάλλῃ τις. Πόσον αὐτὴ ἐμποδίζει τὸ πνεῦμα! ἀλλὰ δόξα τῷ Θεῷ θὰ ἔλθῃ καιρὸς, ὅτε θὰ ἐλευθερωθῶμεν τοῦ ταπεινοῦ μας γυνίου περικαλύμματος!

Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμήν ἠτοιμάζετο νὰ καταβῇ εἰς τὸν κοιτῶνά της, ὁ πατήρ της, ὅστις ἵστατο φρουρὸς εἰς τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς πύργου, προσηλωμένους ἔχων εἰς τὸν ὀρίζοντα τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐδόκησεν ἡχηρῶς· Βά! Βά! Ἡ κραυγὴ αὕτη, ἣν οἱ ναυτικοὶ ἐδανείσθησαν παρὰ τῶν Ὀλλανδῶν, δηλοῖ ὅτι φάλαινα πλησιάζει. Μόλις δ' αὕτη ἀκουσθῇ ἀμέσως ὅλον τὸ πλοῖον τίθεται εἰς κίνησιν· ἄλλοι παρασκευάζουσι τὰς λέμβους, ἄλλοι τὰ ἐπιτήδεια ὄργανα πρὸς ἐπιθεσιν κατὰ τοῦ θαλασσίου τέρατος.

Ἡ φάλαινα ἀπέχει ἥμισυ περίπου μίλλιον, ἀναφυσῶσα διὰ τῶν δύο ῥωθῶνων της ἄφθονον ὕδωρ καταπίπτων εἰς κόνιν ὡς τὸ ὕδωρ καταρράκτου.

Ὁ Τρομπὼν ῥίπτεται εἰς μίαν λέμβον μεθ' ἐνὸς πηδαλιούχου καὶ τριῶν ἄλλων συντρόφων. Δευτέρᾳ λέμβος παρασκευάζεται νὰ τὸν ἀκολουθήσῃ ἵνα τὸν βοηθήσῃ καὶ τῷ παράσχη ἐν ἀνάγκῃ τὰ χρειώδη. Ὁ πλοίαρχος καὶ ὁ ὑποπλοίαρχος ἐπιστατοῦσιν εἰς τοὺς χειρισμοὺς τούτους. Ὁ γέρω-Λάξ πηγαινοέρχεται καὶ ἡ Καρίνα μένει ἐπὶ τοῦ καταστρώματος διὰ νὰ ἴδῃ.

Ἡ φάλαινα ἐβυθίσθη πάλιν καὶ ἐπὶ δέκα περίπου λεπτά μένει εἰς τὸ βάθος, καθ' ἃ διατρέχει ἐνίοτε μακρὸν διάστημα. Ἡ πορεία της γίνεταί κατάδηλος ἐκ τῆς βαθύτητος τῆς κοίτης, ἣν διορύσσει, ἐκ τοῦ ὀλοῦ, ὅν, ὡς πλοῖον, διαγράφει, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ τῶν πτηνῶν, ἅπερ ἵπτανται ὑπεράνω αὐτῆς καὶ παρακολουθοῦσι τὰς κινήσεις της.

Ἡ ἀνάγκη τῆς ἀναπνοῆς τὴν ἀναγκάζει νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῶν ὑδάτων, ἐνθα μένει δύο περίπου λεπτά τὴν στιγμήν ἐκείνην πρέπει τις νὰ τὴν κτυπήσῃ. Ἡ φάλαινα ἔχει ὀξυτάτην τὴν ἀκοήν, διὰ τοῦτο δ' οἱ φαλαινοθηραὶ προσπαθοῦσι νὰ ταχθῶσι παρὰ τὰς πλευράς τοῦ ζώου.

Κωπηλατοῦντες μὲ ὄλην τὴν δύναμιν οἱ λεμβοῦχοι τῆς *Ρόζας Μαρίας* ἐφθασαν μετ' οὐ πολὺ παρὰ τὴν δίνην τοῦ ρεύματος ἣν πλέον τὸ κῆτος εἶχε σχηματίσει. Ὁ Τρομπὼν ἵστατο ὄρθιος εἰς τὸ ὀπισθεν μέρος τοῦ πλοιαρίου κρατῶν μὲ τὴν ἀριστερὰν χεῖρα τὸν βαρύν του κάμακα καὶ μὲ τὴν δεξιὰν τὴν ἀρπάγην καὶ τὰ λοιπά. Καὶ ᾔτο τότε φοβερὸς καὶ ὠραῖος ἄμα, διότι εἶχε τὸ ἐπιβλητικὸν κάλλος ἀνδρὸς παρασκευαζομένου ν' ἀγωνισθῇ πρὸς δεινότατον ἀνταγωνιστήν.

Ἀφ' ὧν ὑψώθησαν τὰ κύματα καὶ ἐκατέρωθεν

διεχύθησαν ἄφροί. Ἡ φάλαινα ἐφάνη ὡς τις νῆσος κινήτῃ ἐπὶ τῶν ὑδάτων. Ὁ Τρομπὼν ἐρρίψε τὴν ἀρπάγην, ἥς ἡ αἰχμὴ εἰσέδυσεν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ τέρατος. Οἱ ἄλλοι ἐκρότησαν τὰς χεῖρας, ἡ Καρίνα ἀπέστρεψε τὴν κεφαλὴν. Τὸ πλήρωμα ἠσθάνετο τὰς αὐτὰς συγκινήσεις, ἃς οἱ Ἰσπανοὶ θεώμενοι ταυρομαχίαν ἀλλ' ὁπόσον μεγαλοπρεπέστερον καὶ μᾶλλον θαυμασίον τὸ θέαμα τοῦτο τῆς θήρας τῆς φαλαίνης!

Δυστυχῶς μὲ ὅλους τοὺς ἀγωνάς του ὁ Τρομπὼν ἀπέτυχε· ἡ φάλαινα τραυματισμένη ἠδυνήθη νὰ σωθῇ. Ὁ φαλαινοθήρας ἐπανήλθεν εἰς τὸ πλοῖον σιωπηλὸς καὶ μελαγχολικός· ἐπὶ δύο ποτήρια οἶνοπνεύματος καὶ ἐψιθύρισε· «Ἦτο δι' ἐμὲ κατηραμένον αὐτὸ τὸ ταξείδιον· τὸ ἐνόησα εὐθὺς τὴν πρώτην ἡμέραν ὅτε, ἐν ᾧ μετέβαινα νὰ ἐπιβιβάσω, ἀπῆντησα τὴν γρηῃ Βονεφόν. Κακό-γρηῃ! ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην δὲν εἶδα καλόν!»

XAVIER MARMIER

Μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας.

Ἐπιταὶ συνέχισα.

ΔΙΩΡΥΕ ΤΟΥ ΣΟΥΕΖ

Μετάφρασις Α. Μ.

Μεταξὺ τῶν θαυμασίων ἔργων, ἅτινα ἐξετέλεσεν ἡ τῶν νεωτέρων μεγαλοφυΐα, οὐδὲν ἴσως δύναται νὰ παραβληθῇ κατὰ τὴν σπουδαιότητα τῶν ἀποτελεσμάτων καὶ τὸ μέγεθος τῶν ὑπερ-νικηθέντων προσκομμάτων πρὸς τὸν μέγαν σιδηρόδρομον τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, τὸν διερχόμενον τὴν ἥπειρον τῆς Ἀμερικῆς καὶ συνδέοντα τὰ παράλια τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ πρὸς τὰ τοῦ Εἰρηνικοῦ.

Υπάρχει ἐν τούτοις ἐν, ἡ θαλασσία διώρυξ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, ὅπερ δὲν ὑπερτερεῖ μὲν ὡς πρὸς τὰ παρεμβληθέντα κωλύματα τοῦ εἰρημένου σιδηροδρόμου, ὑπερτερεῖ ὅμως ὡς πρὸς τὰς ὠφελείας, ἃς παρέσχεον εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πολιτισμόν.

Ὀντως δὲ, ἐνῶ ὁ σιδηρόδρομος τοῦ Εἰρηνικοῦ καθιστᾷ συντομώτερον ἐπὶ ἡμέρας μόνον τινὰς τὸν περίπλουν τῆς γῆς, ἡ διώρυξ τοῦ Σουέζ παρέχει ὁδὸν ὀλίγων μόνον ἡμερῶν πρὸς συγκοινωνίαν τῆς Εὐρώπης μετὰ τῶν δυτικῶν παραλίων τῶν Ἰνδιῶν, ὁδὸν κατὰ $\frac{2}{3}$ βραχυτέραν τῆς διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος τὸ πρότερον διερχομένης.

Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν τῆς διώρυξης, ὁ Λεσσέψ, ὁ ἐπιφανὴς αὐτὸς ἡγῆτωρ τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου, εἶχεν ἀπαριθμήσει ὡς ἐξῆς τὰς μελλούσας ὠφελείας τῆς νέας ταύτης ὁδοῦ. «Διὰ τῆς τομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ, ὅλ' ἔχομεν, ἔλεγε, συγκοινωνίαν διὰ θαλάσσης μεταξὺ Ἀνατολῆς καὶ Δύσεως ἐντελῶς εὐθείαν. Ἡ πρὸς τὰς Ἰνδίας ὁδὸς θὰ κατασταθῇ συντομωτέρα

1. Τὴν περιγραφὴν τοῦ μεγάλου σιδηροδρόμου τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ ἴδε ἐν τῷ 4 τόμῳ τῆς *Εστίας*, σελ. 355.

κατὰ 2,800 λεύγας διὰ τὴν Βόρειον Ἀμερικὴν, κατὰ 3,000 λεύγας διὰ τὰ παράλια τῶν βορείων χωρῶν τῆς Εὐρώπης, κατὰ 4,000 δὲ διὰ τὰς πόλεις τῆς λεκάνης τῆς Μεσογείου. Σήμερον τὸ πλοῖον τὸ ἀποπλέον ἐκ τῶν λιμένων τῆς Δύσεως ὑποχρεοῦται νὰ διατρέξῃ ὁδὸν 6,000 λευγῶν, νὰ διέλθῃ δις τὸν Ἰσημερινόν, πρῶτον μεταξὺ τῆς μεσημβρινῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Ἀφρικῆς μέλλον νὰ κάμψῃ τὸ ἀκρωτήριο τῆς Καλῆς Ἑλπίδος, καὶ δεύτερον, ὅπως προχωρήσῃ μέχρι τῆς Ταπροβένης (Ceylan). Ἡ συντομία αὕτη ἀπήρθεον εἰς τὴν ἀγγλικὴν πολιτικὴν, ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι ἡ Γαλλία ἐγγύτερον κειμένη τῶν Ἰνδιῶν, ἤθελεν ὠφεληθῇ πλεόστον τῆς Ἀγγλίας ἐκ τῆς διατομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ, καὶ ἤθελεν οὕτως ἀφαιρέσει ἀπ' αὐτῆς μέγα μέρος τοῦ ἐμπορίου τῶν ἐσχατιῶν τῆς Ἀνατολῆς. Ἐκ τῆς δοξασίας ταύτης ἐμπορούμενοι οἱ ἡμέτεροι γείτονες ἤγειρον παντὸς εἶδους ἐμπόδια εὐθὺς ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἐγὼ ὅμως ἤντησα δυνάμεις ἐκ τῆς Γαλλίας, ἐν αὐτῇ ἀπῆντησα ἐμπιστοσύνην, ἥτις θέλει μὲ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν περάτωσιν τοῦ ἔργου. Ἡ Γαλλία δὲ εἰμαρταί νὰ ἄρῃ τὴν δόξαν!»

Ὀντως δὲ δὲν ὑπάρχει ἐπιχείρησις, ἥς ἡ δόξα ἀποκλειστικῶς ἀπόκειται εἰς τὴν Γαλλίαν, ὅσον αὕτη. Ἐπενοήθη τὸ σχέδιον ὑπὸ Γάλλου, ὑπεστηρίχθη διὰ κεφαλαίων γαλλικῶν καὶ ἐξετελέσθη διὰ μηχανικῶν γάλλων.

Ἀνευ τῆς ἐπιμονῆς τοῦ Λεσσέψ, ἡ διώρυξ δὲν ἤθελε γίνεαι, διότι οὐδὲν σχέδιον ὅσον αὐτὸ πλεόστον περιεφρονήθη, οὐδὲν ἐθεωρήθη ὡς γέλοισιν, καὶ τέλος οὐδὲν τόσον κηκοδούλως διεκωλύθη.

Πρὶν προβῶμεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῆς διώρυγος καὶ τῶν αὐτῆς ἔργων, ἐκθέτομεν βραχέα τινὰ περὶ τῆς τύχης, ἣν ἔσχον τὰ προγενέστερα σχέδια περὶ διατομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ τούτου.

Ἀπὸ τῶν πρωϊμωτάτων ἐπὶ χρόνων, λέγει ὁ Φιγκιέ (Figuier) ἐν τῇ ἀξίᾳ λόγου μελέτῃ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς διώρυγος, τὰ συμφέροντα τοῦ ἐμπορίου εἴλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἔνωσιν τῆς Μεσογείου μετὰ τῆς Εὐρυθρᾶς θαλάσσης. Ἀμφότεραι αἱ θάλασσαι αὐταὶ χωρίζονται ἀπ' ἀλλήλων διὰ Ἰσθμοῦ 30 λευγῶν· τὸ διάστημα δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν χρόνων βεβαίως ᾔτο μικρότερον· κατὰ πᾶσαν δὲ πιθανότητα οὐδὲ θὰ ὑπῆρχε κατὰ τὰς πρώτας ἡλικίας τοῦ κόσμου, ὥστε αἱ δύο θάλασσαι ἀρχικῶς συνεκοινῶνουν πρὸς ἀλλήλας· προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου ἐναπόθεσις ἄμμου καὶ προσχώσεις ὑπὸ τῶν ἐκατέρωθεν θαλάσσιων ῥιπτόμεναι εἰς τὸ διαχώρισμα ὑψώσαν μικρὸν κατὰ μικρὸν τὸν φραγμόν, τὸν μεταξὺ Αἰγύπτου καὶ Ἀσίας.

Ἱστορικῶς εἶναι βέβαιον ὅτι διώρυξ ἐνοῦσα τὴν Μεσόγειον μετὰ τῆς Εὐρυθρᾶς ὑπῆρχεν ἐν Αἰγύπτῳ ἐπὶ τῶν ἀρχαιοτάτων ἐπὶ χρόνων, ἀλλ' ἐ-

πεχώσθη ἐκ τῆς ἀμελείας τῶν ἡμιβαρβάρων λαῶν τῶν χωρῶν τούτων.

Ἡ ἐνωσις ὅμως τότε τῶν δύο θαλασσῶν δὲν ἐγένετο ἀμέσως διὰ διώρυγος ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἐτέρας διηκούσης, ἀλλὰ διὰ τοῦ Νείλου, ληφθέντος τούτου ὡς διαμέσου, ὥστε οἱ πλοῦς ἀπὸ τῆς μιᾶς εἰς τὴν ἄλλην θάλασσαν ἐγένετο διὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ ποταμοῦ τούτου.

Τὴν κατασκευὴν τῆς ἀρχαίας ταύτης διώρυγος ἤρξατο ὁ Νεκῶς, υἱὸς τοῦ Ψαμμητίχου (650 π. Χ.), ἐπεράτωσε δὲ τὸ ἔργον ὁ Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπου μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Περσῶν κατάνκτησιν τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἡρόδοτος, μάρτυς τῶν ὧσων ἀφηγείται, εἶδε τὴν διώρυγα λειτουργοῦσαν 50 ἔτη μετὰ τὸν Δαρεῖον. Ἡ διώρυξ ἤρξατο ἀπὸ τῆς Βουβάστου, πόλεως ἐπὶ τοῦ Νείλου, καὶ ἐτελεύτα εἰς τὸ Πάτουμον, πόλιν ἐπὶ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. Οἱ Πτολεμαῖοι διετήρησαν αὐτὴν καὶ ἐβελτίωσαν. Ὁ Στράβων δὲ, ὁ ὁποῖος περιηγήθη τὴν Αἴγυπτον ὀλίγον πρὸ Χριστοῦ, εἶδεν ὡσαύτως τὴν διώρυγα διαπλεομένην ὑπὸ πλοίων. Οἱ Ῥωμαῖοι καὶ μάλιστα ὁ Ἀδριανὸς ἐπηύξησαν αὐτὴν καὶ νέα κατασκεύασαν ἔργα, ἀλλ' οἱ Καλιφαί, οἵτινες κατ' ἀρχὰς ἐπεσκεύασαν αὐτὴν, κατόπιν ἐγκατέλιπον καὶ φαίνεται ὅτι ὁ δι' αὐτῆς πλοῦς διεκόπη ἐντελῶς ἀπὸ τοῦ 775. Ἐτι καὶ νῦν δ' ἐν Αἰγύπτῳ εὐρίσκονται καταφανῆ καὶ πολυάριθμα ἔχνη τῆς ἀρχαίας ταύτης θαλασσίας ὁδοῦ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ 12' αἰῶνος ἐπροτάθη ἡ γνώμη τῆς διατομῆς τοῦ Ἰσθμοῦ ὁ περιώνυμος Λεϊόντιος παρουσίασεν εἰς τὸν Λουδοβίκον ΙΔ' σχέδιον τοιοῦτον, ἀλλὰ μάρτην ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐπὶ τοῦ προκειμένου προέβη εἰς ἐπανειλημμένους προτάσεις παρὰ τῷ σουλτάνῳ.

Κατὰ τὴν εἰς Αἴγυπτον γαλλικὴν ἐκστρατείαν ὁ Ναπολεὼν ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ σχέδιον τοῦτο καὶ διέταξεν ἐπιτόπιον μελέτην τοῦ μέρους, εἰς τοὺς λογίους τοὺς παρακολουθοῦντας αὐτῷ. Τότε ὅμως οὐ μόνον ἡ μικρὰ διάρκεια τῆς γαλλικῆς κατοχῆς διεκόλυσε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου, ἀλλὰ καὶ πλάνη τις τῶν γάλλων ἐπιστημόνων κατεδείκνυε τὴνπραγματικὴν ἀδύνατον. Καθότι ἐπρέσβευον ὅτι ἡ ἐπιφάνεια τῶν ὑδάτων τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἦτο κατὰ 10 μέτρα ὑψηλότερα τῆς ἐπιφανείας τῆς Μεσογείου, ὥστε ἡ διατομὴ τοῦ Ἰσθμοῦ ἤθελε κατακλύσει τὴν Μεσόγειον διὰ τῶν ὑδάτων τῆς Ἐρυθρᾶς. Μεταγενέστεραι δ' ἔρευναι κατέδειξαν ὅτι ἡ διαφορὰ αὕτη τῆς ἰσοσταθμίας δὲν ὑπάρχει, καὶ κατὰ τὴν θεωρίαν τοῦ Λαπλάς (Laplace) ὅλοι οἱ ὠκεανοί, οἱ καλύπτοντες τὴν σφαῖραν, ἔχουσι τὸ αὐτὸ ἐπίπεδον ἐπιφανείας.

Τῷ 1844 καὶ 1847 ἐπανελήφθη ἡ σκέψις περὶ διώρυγος συνδεούσης τὸν Νεῖλον καὶ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. Τῷ 1854 ὅμως ὁριστικῶς ὁ Λεσσέψ, ἀρχαῖος γενικὸς τῆς Γαλλίας πρόξενος

ἐν Καῖρῳ, συνδεόμενος διὰ φιλίας πρὸς τὸν ἀντιβασιλέα Μωχαμέδ-Σαῖδ, συνέλαβε τὸ μέγα σχέδιον καὶ ἤρε τὴν δόξαν τῆς ἐκτελέσεως. Ὁ Λεσσέψ δὲν ἀπεδέχθη τὴν γνώμην τῆς συνενώσεως τοῦ Νείλου πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν, ἀλλ' ἠθέλησε νὰ τάμη τὸν διαχωρίζοντα τὰς δύο θαλάσσας ἰσθμὸν, καὶ ἀνοίξῃ οὕτω πλωτὴν ὁδὸν διὰ πᾶν πλοῖον, οἷον δὴ ποτε μεγέθους.

Ἐρευνήσας ἐπισταμένως τὸ ἔδαφος τοῦ Ἰσθμοῦ, κατενόησεν, ὅτι οὐ μόνον εἶναι δυνατὴ ἡ ἐκτέλεσις, ἀλλὰ καὶ σχετικῶς εὐκόλος.

Τὴν εὐκολίαν δὲ ταύτην τῶν ἐργασιῶν παρείχον αἱ πολλαὶ λίμναι, αἱ κείμεναι ἐπ' αὐτῆς τῆς ὀρισιθείσης γραμμῆς τῆς διατομῆς τῆς διώρυγος. Ἡ πρώτη τῶν λιμνῶν τούτων, ἡ Μενζαλέχ, εἶναι μέγα τέναγος, σχηματιζόμενον ὑπὸ τοῦ Νείλου πρὸς τὴν παραλίαν τῆς Μεσογείου· εἴτα κεῖται ἡ λίμνη Τιμσάχ, οὕσα βαθὺ κοίλωμα τοῦ ἐδάφους, ὅπερ ὁ Λεσσέψ μετεσχημάτισεν εἰς μεγαλοπρεπῆ λεκάνην, εἴτα ἔρχονται αἱ Πικραὶ λίμναι, αἵτινες ἵνοῦντο ἐπὶ τῶν Φαραῶ μετὰ τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης.

Διὰ τῶν λιμνῶν τούτων τὸ μήκος τοῦ Ἰσθμοῦ, συγκείμενον ἐξ 120 χιλιομέτρων, ἐμειοῦτο εἰς 80 χιλιομέτρα στερεᾶς γῆς πρὸς ἀνασκαφὴν. Ἡ ἐργασία ὅμως αὕτη ἐπρόκειτο νὰ γίνῃ ἐν μέσῳ χώρῳ ποῦ μὲν ἀμμόδους ποῦ δὲ βραχώδους, ἐντελῶς δὲ ἀνύδρου, καὶ σπανιζούσης ἐπιτηδείων· αἱ δὲ ἐλλείψεις αὗται ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον τῶν μερῶν τούτων καθίστων τὴν ἐργασίαν ἀδύνατον εἰς τοὺς εὐρωπαϊοὺς ἐργάτας, κοπιωδεστάτην δὲ εἰς τοὺς ἐγχωρίους.

Ἐν τούτοις, διαχαραχθείσης ἐντελῶς τῆς γραμμῆς τῆς διώρυγος, τῇ 25 Αὐγούστου 1859 ὁ Λεσσέψ ἐτέλεσεν ἐπισήμως τὰ ἐγκαίνια τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐργασιῶν, αὐτὸς πρῶτος δι' ἀξίνης σκάψας ἐπὶ τοῦ ἐρήμου ἐκείνου ἐδάφους, καὶ εἰπὼν εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ἐργάτας· «Ἐν ὀνόματι τῆς Παγκοσμίου Ἐταιρίας τῆς θαλασσίας διώρυγος τοῦ Σουεῒς ἀρχόμεθα ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης τῆς σκαφῆς, διὰ τῆς ὁποίας θὰ ἀνοιχθῶσιν αἱ πύλαι τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸ ἐμπόριον καὶ τὸν πολιτισμὸν τῆς Δύσεως.

» Ἐκαστος ὑμῶν ἂς δώσῃ τὸ πρῶτον κτύπημα τῆς σκαπάνης. Ἀναλογίσθητε ὅτι δὲν πρόκειται μόνον ἐνταῦθα νὰ ἀνακινήσῃτε τὸ χῶμα, ἀλλ' ὅτι αἱ ἐργασίαι ὑμῶν θὰ φέρωσι τὴν εὐημερίαν εἰς τὰς οἰκογενείας καὶ τὴν πατρίδα ὑμῶν.»

Ἐξελέξαντο δὲ ὡς σημεῖον ἀναστομώσεως τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Μεσόγειον τὸ μέρος ἐνθα τὰ νῦν κεῖται ὁ ἀκμάζων λιμὴν τοῦ Πόρτ-Σαῖτ. Αὐτόθι δὲ τὸ πρὶν ὑπῆρχε ταινία ἄμμου πλάτους 100-150 μέτρων, ὕψους δὲ μικρὸν ἄνω τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης καὶ τῆς λίμνης Μενζαλέχ, ἐνθα ἐκείντο ἄθλιαί τινες καλύβαι ἀλιέων, τῶν μόνων κατοίκων τῶν ἐρήμων ἐκείνων παραλιῶν.

Ἀρχαμένων ἐντεῦθεν τῶν ἐργασιῶν, μετ' οὐ πολὺ τὸ πόσιμον ὕδωρ ἐξέλιπεν, οἱ δὲ ἐγχώριοι ἐργάται ἐλιποτάκτουσαν καθ' ὁμάδας. Ὁ Λεσσέψ ἐκόμισεν ἀμέσως μηχανάς, δι' ὧν ἀπέσταξε τὸ ἀναγκαῖον ἐκεῖ ὕδωρ, οὕτω δὲ κατάρθωσε νὰ ἐπαναφέρῃ τοὺς ἐργάτας.

Κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη μικρὸν μόνον καὶ ἀσήμαντον τμήμα τῆς διώρυγος ἀνεῴχθη· διεκόλυσαν δὲ τὴν πρὸδον τῆς ἀνασκαφῆς αἱ προπαρασκευαστικαὶ ἐργασίαι, αἱ ἀπαιτούμεναι διὰ τοιοῦτον γιγάντειον ἔργον. Ἐπρεπε νὰ μελετηθῇ ἐπιμελῶς τὸ ἔδαφος, νὰ κατασκευασθῶσιν ἀποθήκαι, ἐργοστάσια, παρκαπήγματα, ἀποθήκαι ὑλικοῦ, κατασκηνώσεις, νοσοκομεῖα, οἰκήματα διὰ τοὺς εὐρωπαϊοὺς ὁδηγοὺς τῶν ἔργων, τέλος ἔπρεπε νὰ ἀνοίξωσι λατομεῖα, νὰ ὀρύξωσι φρέατα, καὶ νὰ συναθροίσωσιν ἄπειρον ὑλικὸν μηχανῶν καὶ προμηθειῶν παντὸς εἶδους. Ὅπως δώσωμεν δὲ γινώσκιν τινα τῶν προπαρασκευῶν, ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν ὅτι τὸ μηχανικὸν πριονιστήριον τῶν ὑπὸ τῶν μηχανικῶν τῆς ἐταιρίας αὐτόθι ἱδρυθὲν ἔπρεπε νὰ κατασκευάσῃ ἐν διαστήματι ὀλίγων μηνῶν 13,800 μονότροχα ἁμάξια καὶ νὰ κόψῃ ὑπὲρ τὰς 20,000 χονδράς σανίδας, μαδέρια.

Τῷ 1864 κατάρθωσαν νὰ κατασκευάσωσι τὸν λιμένα (havre) τοῦ Πόρτ-Σαῖτ, αὐτὸς δὲ ὁ τόπος, ὁ τῇ πρὶν ἔρημος, αἰφνιδίως κατωκίσθη ὑπὸ 2,000 ψυχῶν. Αἱ ἐργασίαι μετὰ τοῦτο ἐπροχώρησαν πρὸς τὴν λίμνην Τιμσάχ.

«Ποτὲ, γράφει περιηγητῆς ἐπισκεφθεὶς τὴν διώρυγα ἐπὶ τῶν ἐργασιῶν, ἡ εἰκὼν μυρμηκιοῦς δὲν ἠδύνατο νὰ ληφθῇ ὡς παρομοίωσις ἢ ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ὅπως παραστήσῃ τὴν πληθὺν καὶ τὴν κίνησιν τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀναβαινόντων καὶ καταβαινόντων ἐν τάξει τὰς κεκλιμένους παρειὰς τῆς διώρυγος.

» Οἱ ἐργάται εἰσὶ τὸν ἀριθμὸν 12,000, ἐργαζόμενοι ἐπὶ γραμμῆς τινῶν χιλιομέτρων· ἐκ τούτων οἱ μὲν σκάπτουσι τὴν κοίτην τῆς διώρυγος, οἱ δὲ ἀφαιροῦσι τὸ χῶμα διὰ κοφίνων, οὓς μεταβιβάζουσιν ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα.»

Αἱ ἐργασίαι ἐξηκολοῦθουν δι' ὅλης τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτός. Τὴν νύκτα οἱ ἐργαζόμενοι ἐφωτίζοντο ὑπὸ δαδῶν κατασκευασμένων ὑπὸ κλάδων δένδρων περιαληλυμμένων ὑπὸ λίπους.

Τὸ πόσιμον ὕδωρ ἦτο τὸ κεφαλιῶδες ζήτημα πάσης αὐτῆς τῆς ἐπιχειρήσεως, ἐν αὐτῇ, οὕτως εἰπεῖν, τῇ διακεκαυμένῃ ζώνῃ, καὶ ἐν μέσῳ τῶν ἀμμοδῶν ἐρήμων. Τούτου ἕνεκα ἀπὸ τοῦ 1861 ὁ Λεσσέψ κατασκεύασε διώρυγα 35 χιλιομέτρων μήκους, πλάτους 12 μέτρων καὶ βάθους ἐνὸς καὶ 20 ἑκατοστῶν, δι' ἧς διωχέτευσεν τὸ πόσιμον ὕδωρ τοῦ Νείλου μέχρι τῆς λίμνης Τιμσάχ. Ἦρκει δὲ αὕτη καὶ μόνη ἡ διώρυξ, ἡ κατασκευασθεῖσα ἐν βραχεῖ χρονικῷ διαστήματι,

νὰ διεγείρῃ τὸν θαυμασμὸν, ὃν δὲν παρέκειτο αὐτῇ ἡ τοῦ Σουεῒς.

Τούτου γενομένου αἱ ἐργασίαι ἐπροχώρησαν ταχύτερον· τῇ δὲ 18 Νοεμβρίου 1862 δὲν ὑπελείπετο ἢ ἐν κτύπημα σκαπάνης ὅπως εἰσεύσωσι τὰ ὕδατα τῆς Μεσογείου εἰς τὴν λίμνην Τιμσάχ. Τοῦτο δὲ ἐδόθη δι' ἐπισήμου τελετῆς παρόντων ἀπειρῶν θαυτῶν προσκεκλημένων.

«Ἐν ὀνόματι τῆς Α. Ὑψηλότητος τοῦ Μωχαμέδ-Σαῖδ, εἶπεν ὁ Λεσσέψ, διατάσσω νὰ εἰσέλθωσι τὰ ὕδατα τῆς Μεσογείου εἰς τὴν λίμνην Τιμσάχ, τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ.»

Μόλις εἶπε τοῦτο ἀνεῴχθη διὰ τῶν σκαπανῶν τὸ διαχώρισμα, τὸ δὲ ὕδωρ ὤρμησε κοχλάζον εἰς τὴν νέαν ὁδόν. Τότε πάραυτα ἡ λίμνη Τιμσάχ, ἡ οὕσα τὸ πρὶν ἔλος νοσῶδες ἀπεξηραμένον, μετεσχηματίσθη εἰς μικρὰν θάλασσαν διαυγούς ἐπιφανείας, ἐφ' ἧς δύνανται νὰ πλέωσι τὰ μεγαλείτερα πλοῖα.

Μέχρι τοῦ χρόνου τούτου ἡ διώρυξ εἶχε μήκος 75 χιλιομέτρων, ὑπελείπετο δὲ νὰ ἀνασκαφῇ ὁ Ἰσθμὸς μέχρι τοῦ Σουεῒς. Αἱ ἐργασίαι ἔκτοτε ἐδιπλασιάσθησαν, εἰργάζοντο δὲ ἐκ τῶν δύο ἀντιθέτων μερῶν οἱ μὲν ἐκ τῆς λίμνης Τιμσάχ πρὸς τὰς Πικράς λίμνας, οἱ δὲ ἐκ τοῦ Σουεῒς ἀναβαίνοντες πρὸς τὸ αὐτὸ σημεῖον.

Τέλος τῇ 16 Αὐγούστου 1869, δέκα ἀκριβῶς ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως, τὰ ὕδατα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης καὶ τὰ τῆς Μεσογείου ἐρρίφθησαν εἰς τὰς Πικράς λίμνας. Μετὰ δὲ τινὰς μῆνας ἡ διώρυξ παρεδόθη εἰς τὴν ναυτιλίαν, καὶ ἤδη τὰ μεγαλείτερα πλοῖα τῶν εὐρωπαϊκῶν κρατῶν διερχονται αὐτὴν ἀνέτως ἀπὸ τῆς μιᾶς θαλάσσης μέχρι τῆς ἐτέρας.

«Δέκα ἔτη, λέγει ὁ Φιγκιέ, ἤρκεσαν ὅπως μεταβάλλωσιν ἔρημον τόπον εἰς χώραν διατεταγμένην ὑπὸ σιδηροδρόμων, καὶ διαπλεομένην ὑπὸ λέμβων καὶ πλοίων πάντων τῶν ἐθνῶν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἰσθμοῦ, ἐλάχιστοι τὸ πρὶν τὸν ἀριθμὸν, σήμερον ἀνέρχονται εἰς 43,000, ἐξ ὧν 23,000 Εὐρωπαῖοι. Τρεῖς σπουδαῖαι πόλεις ἐφύησαν οὕτως εἰπεῖν ἐκ τῆς γῆς, τὸ Πόρτ-Σαῖτ καὶ τὸ Σουεῒς εἰς τὰ δύο ἄκρα τῆς διώρυγος, καὶ ἡ Ἰσμαῖλία ἐν τῷ μέσῳ παρὰ τὴν λίμνην Τιμσάχ.

» Τὸ μήκος τῆς διώρυγος εἶναι 150 χιλιομέτρων, τὸ πλάτος δὲ 100 μέτρων. Διὰ πᾶσαν αὐτῆς τὴν ἀνόρυξιν ἐξωρύχθη χῶμα 75 ἑκατομμυρίων κυβικῶν μέτρων. Σύρματα τηλεγράφων, στήλας πρὸς δέσιν τῶν κάλων τῶν πλοίων, οἰκήματα παντοῖα βλέπει τις καθ' ὅλον τὸ μήκος τῆς διώρυγος. Ἀντὶ τῆς σιωπῆς τῆς ἀρχαίας ἐρημίας εὐρίσκει τις σήμερον ἐκεῖ τὴν κίνησιν τοῦ πολιτισμοῦ καὶ τὴν θόρυβον τῆς ζωῆς.»

Ἐν Πόρτ-Σαῖτ τὰ πλοῖα εἰσὶν ἀσφαλῆ, φάρος δὲ αὐτόθι ἐγερθεὶς ὁδηγεῖ τὴν πορείαν των. Παρὰ τὰς ὁχθὰς δὲ τῆς λίμνης Τιμσάχ, ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τοῦ Ἰσθμοῦ, ἡγέρθη πόλις κληθεῖσα Ἰσμαῖ-

λίαν πρὸς τιμὴν τοῦ παρόντος· Ἀντιβασιλέως, διὰ τῆς ὁποίας διέρχονται ἡ θαλασσία διώρυξ, ἡ διώρυξ τοῦ ποσίου ὕδατος καὶ οἱ σιδηρόδρομοι τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τοῦ Καΐρου. Ἡ νέα πόλις εἶναι καθαρὰ, πλήρης ζωῆς, ὁμοιάζουσα πρὸς ὅσιν ἐν μέσῳ ἐρήμου. Ἄν δύναιται τις νὰ μαντεύσῃ, τὸ μέλλον τῆς πόλεως ταύτης ἔσται μέγα. Ἐπὶ τοῦ ἐτέρου δὲ ἄκρου τῆς διώρυγος πρὸς τὴν Ἐρυθρὰν καίεται ἡ πόλις Σουέζ, ἄλλοτε ἀφανὲς χωρίον, πτωχὸν, κεκρυμμένον ἐν τῇ ἄμμῳ, ἀφθονοῦσα παντὸς ἀναγκαίου διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν ναυτιλίαν. Αὐτόθι δὲ καταλήγουσιν ἡ διώρυξ τοῦ γλυκέος ὕδατος καὶ ὁ σιδηρόδρομος καὶ προσορμίζονται τὰ ἐξ Ἰνδιῶν καὶ Αὐστραλίας προσερχόμενα πλοῖα. Ἡ πόλις αὕτη ὡς ἐκ τῆς θέσεώς της θ' ἀποβῇ τὸ κέντρον τοῦ διαμετακομιστικοῦ ἐμπορίου μεταξὺ Εὐρώπης καὶ Ἀσίας.

Πάντα ταῦτα εἰσὶν ἔργον δέκα ἐτῶν, ἔργον παμμέγεθες, μόνον ἱκανὸν νὰ τιμῇσιν τὸν αἰῶνα ἐν ᾧ ἐτελέσθη, καὶ ὅπερ περιέβαλε δι' αἰωνίου δόξης τὸ ὄνομα τοῦ δημιουργοῦ αὐτοῦ, τοῦ περιφανοῦς Φερδινάνδου Αεσσέψ.

Ὁ Ἰσθμὸς τοῦ Σουέζ γενόμενος ἤδη ἐμπορικὴ δόδος μεταξὺ Ἀσίας καὶ Εὐρώπης εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ κόσμου, ἡ δὲ κλεισίς αὐτοῦ θέλει εἶσθαι συμφορὰ παγκοσμία.

Καταχωρίζομεν ὧδε πίναντα συγκριτικὸν τῆς ἀποστάσεως τῶν διαφόρων λιμένων τῆς Εὐρώπης μέχρι Βομβάης διὰ τῶν θαλασσίων ὁδῶν, τῆς διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος καὶ διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ.¹

Λιμένες	Διὰ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Καλῆς Ἑλπίδος	Διὰ τῆς διώρυγος τοῦ Σουέζ	Συντόμους ἀποστάσεων
	Λεῦγαι	Λεῦγαι	Λεῦγαι
Κωνσταντινούπολις	6,100	1,800	4,300
Σύρος	5,930	1,630	4,300
Μελίτη	5,840	2,062	3,778
Τεργέστη	5,960	2,340	3,620
Μασσαλία	5,650	2,374	3,276
Γάδειρα	5,200	2,224	2,976
Λισσαβὼνα	5,350	2,500	2,850
Βουρδὶγαλα	5,650	2,800	2,850
Ἄδρη	5,800	2,824	2,976
Λονδίνον	5,950	3,100	2,850
Λιβερπούλη	5,900	3,050	2,850
Ἀμστελδάμον	5,950	3,100	2,850
Πετρούπολις	6,550	3,700	2,850
Νέα Ὑόρκη	6,200	3,761	2,439
Νέα Αὐρηλία	6,450	3,724	2,726

1. Ἐλήφθη ἐκ τῆς μονογραφίας «Περὶ τοῦ Ἰσθμοῦ τοῦ Σουέζ» τοῦ Μ. Η. Πανῆ, πρῶτον ὑποπροξένου τῆς Ἑλλάδος ἐν Πόρτ-Σάιτ. 1869.

ΑΙ ΠΥΡΚΑΪΑΙ ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

Εἶνε μεσονύκτιον Δεκεμβρίου μηνός· αἱ τῆς χιόνος νιφάδες στοιβάζονται ἀλλεπάλληλοι ἐπὶ τῶν στενωπῶν τοῦ Τσουκούρ καὶ τοῦ Σαρμασίκ. Ἐπιστρέψας δὲ πρὸ μιᾶς ὥρας ἀπὸ τῆς λέσχης ἢ τοῦ θεάτρου, ἔκλεισας ἤδη τὸ βιβλίον σου, ἢ ἀπέθεσας ἐπὶ τῆς παρακλινιδίου τραπέζης τὸ journal, καὶ, σβέσας τὸν λύχνον σου, ἐχώθης ὅλος ὑπὸ τὸ παχὺ σκέπασμα τοῦ ἐγώισμου σου (τῆς κλίνης σου ἤθελα νὰ εἶπω), καὶ, βαυκαλισθεὶς πρὸς ὀλίγον ὑπὸ τῶν ἀριθμητικῶν ὑπολογισμῶν τῶν ἐν τῷ κιβωτίῳ σου χιλιῶδων, ἢ τῶν πολιτικῶν σου συνδυασμῶν, ἢ τῶν κερδοσκοπιῶν τῶν consolidés καὶ τῆς bourse, παρεδόθης ὅλος εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Μορφέως, ἀφθονον καταχέοντος ἐπὶ τῶν βλεφάρων σου τὴν ναρκωτικὴν αὐτοῦ μήκωνα. Ἴσως ἤδη καὶ οἱ ὄνειροι ἐτοποθέτησαν πρὸ τῆς ἀκοιμήτου φαντασίας σου τὸ πολυποίκιλον αὐτῶν καλεῖδосκόπιον, φιλοτιμούμενοι πρὸς ἀλλήλους τίς νὰ σὲ τέρψῃ ἀπατηλότερον, ὅταν αἴφνης φωνὴ τραχεῖα, φωνὴ Στέντορος, ἀποσβεῖ ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ τὸν δειλὸν αὐτῶν ὄμιλον, καὶ τὸ τρομερὸν γιγγῆν θάρ σὲ ἀνατινάζει ἐπὶ τῆς κλίνης· βλέπεις ὅτι τὸ δωμάτιόν σου δὲν φέγγει, καὶ ἀκροᾶσαι τοῦ φύλακος, προσαναγγέλλοντος τὸ ποῦ, καὶ ἐξαναπίπτεις ἐπὶ τῆς κλίνης σου, στρέφων ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους· ἔχασας ἡμῶριον ὕπνου καὶ... τίποτε περισσότερον. Ἀλλὰ πολλάκις συμβαίνει τὸ ἐναντίον, καὶ, διῶπνισθεις ἔντρομος, ἐὰν καὶ διῶπνισθῇς ὅλως, βλέπεις φεγγαβολοῦντα τὸν κοιτῶνά σου· ἡ πυρκαϊὰ ἐξεβράχνη... τρεῖς οἰκίας παρέκει· ἄς μὴ εἶπω ἐντὸς αὐτῆς. Οἱ ὑπὲρ τὰ ἀναίδοκα καταβαίνουσι τρέχοντες καὶ φωνάζοντες καὶ συμπαινοῦντες ἀλλήλους, χωρὶς αἰνέειν νὰ ἡξεύρῃ τί λέγει. (Σημειώτεον ὅτι ἕκαστος αὐτῶν ἠτοίμασεν ἤδη τὸ κιβώτιον καὶ τὸν στρωματόδεσμόν του). Ἡ γειτονία, ὅλη ἐπὶ ποδὸς, μεταφέρει τὰ ἐπιπλά της· ὁ μὲν, ἀνυπόδητος ἢ ἑτεροσάνδαλος, φορῶν ἐξανάστροφα τὴν γοῦναν ἢ τὸν κοιτῶνιον χιτῶνά του, σύρει ἀσθμαίνων τὸ σεπέτιον μετὰ τῶν ἀξιοτιμωτέρων του πραγμάτων· ὁ δὲ, κρατῶν ἐν θριαμβῷ τὴν σκουπιδοδόχον τῆς οἰκίας, ἢ σφίγγων ὑπὸ μάλης τὴν ἐσχάραν τοῦ μαγειρείου, ὅ,τι τοῦ ἔτυχε δηλαδὴ ἐμπρὸς, νομίζων ὅτι σώζει τὸ κειμηλιόχίον του, τρέχει παραζαλισμένος, χωρὶς νὰ ἡξεύρῃ ποῦ· ἄλλος, φορτώσας ἤδη τρεῖς ἢ τέσσαρας ἀχθοφόρους, τοὺς ἀκολουθεῖ δεδεμένους πρὸς τε ἀλλήλους καὶ ἐαυτὸν, μήπως παρεκφυγῶσι, κατὰ λάθος, μετὰ τῶν πραγμάτων του· οὗτος εἶνε ὁ φρονιμώτερος. Ἀλλ' αἱ γυναῖκες; ἀλλὰ τὰ παιδία; ἀλλ' οἱ ἀσθενεῖς; ἀλλ' οἱ γέροντες;... Ἡ χιὼν ἐν τοσούτῳ ἐξακολουθεῖ· ὁ βορρᾶς μαίνεται συρίζων· ὁ φρικώδης αὐτοῦ βορρῶς κατασιγάει τὰς ὁλοφυγὰς τῶν γυναικῶν

καὶ τὰς οἰμωγὰς τῶν συζύγων. Οὗτος ἐδῶ ἔρωτᾷ διὰ τὴν γυναῖκά του, ἥτις ἐν τούτοις, ἡμίγυμνος, μετὰ τοῦ βρέφους ἐν ταῖς ἀγκάλας καὶ δύο ἄλλων παρακολουθούντων καὶ κρατούντων αὐτὴν ἀπὸ τοῦ κρασπέδου, ἔλαβε τὴν ἐναντίαν ὁδὸν καὶ εὗρεν ἄσυλον ἐν οἰκίᾳ φίλης· ἐκεῖνος ἐκεῖ λογοπραγεῖ μετὰ τῶν πυροσβεστῶν διὰ τὴν σωτηρίαν τῆς οἰκίας του, ἀπὸ τῆς ὁποίας μόλις ἐξῆλθον πρὸ μιᾶς ἐβδομάδος οἱ βαφεῖς. Δέκα χιλιάδας γρόσια! Σὰς δίδω τρεῖς, ἢ τέσσαρας, ἔξ· συμφωνοῦσιν εἰς τὰς ἔξ, καὶ αἱ ἀντλῖαι παρατάτονται περὶ τὴν οἰκίαν· ἀλλὰ ποῦ νερόν; ἄς χαίρουν οἱ ὑδροφόροι! Τρίτος ἄλλος, μεταφέρει, νέος Αἰνίας, τὸν ποδαγρὸν πατέρα του ἐπωμάδιον· ἄλλος βοηθούμενος ὑπὸ τριάκοντα-τέσσαράκοντα λεπτοργῶν, διέσωσεν ὅχι μόνον ὅλα του τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ τὰ θυρώματα καὶ τὰ κάγκελλα καὶ τὰς κλίμακας καὶ τὰ ὑαλῖα καὶ τοὺς κεράμους πολλάκις τῆς οἰκίας του, καὶ ἀφῆκε θυσίαν εἰς τὸ πῦρ μόνον τὸν σκελετόν της· οὗτος εἶνε συνήθως... Κάλφας. Ἀλλ' ἡ σύζυγος τοῦ μακαρίτου ἀρχιτέκτονος Κομνηνοῦ εἶχε μείνει εἰς τὸ ἐκάνω πάτωμα τῆς οἰκίας μόνη, ἐν ᾧ τὸ κάτω ἐκαίετο· τρέχει ἀπηλπισμένη καὶ ἐκτὸς ἑαυτῆς ἀπὸ τούτου πρὸς ἐκεῖνο τὸ παράθυρον· οἱ ἐργάται, ὑπὲρ τοὺς διακοσίους ὑποκάτωθεν, τὴν φωνάζουν· Πέσε, κερά! ἡμεῖς σὲ πιάνομεν εἰς τὰ χέρια! Προκύπτει ἀλλ' ἱλιγγίᾳ πρὸς τὸ ὕψος· ἡ οἰκία ἦτον τρίστεγος! ἡ φλόξ ἐν τοσούτῳ ἀναλάμπει πρὸς τὸν ὄροφον, τὸ δάπεδον τρίζει, ὁ καπνὸς τὴν συμπνίγει, κλείει τοὺς ὀφθαλμούς, κράζει σταυροκοπούμενη· «Μνήσθητί μου, Κύριε!» καὶ ἀφίνει ἑαυτὴν ἀπὸ τοῦ παραθύρου εἰς τὸ κενόν· πεντακόσιαι χεῖρες, συγκρατοῦσαι στρώματα καὶ παπλώματα, τὴν ὑποδέχονται κάτωθεν, ἀναισθητοῦσαν, πλὴν ἀσινῇ. Δὲν εἶχες τὴν αὐτὴν τύχην, ἀξιοθρήνητε Ῥαλοῦ Μάνου! ἀρχηγέτις οἰκογενεῖας πολυαριθμοῦ, σεβαστὴ καὶ ὀνομαστὴ καὶ διὰ τὸ γένος (Ἰψηλάντης πατρός), καὶ διὰ τὸν πλοῦτον, καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν, καὶ διὰ τὴν φρόνησιν, καὶ διὰ τὰς ἀρετάς της, ὧν προσεῆρχεν ἡ πρὸς τὰ θεῖα εὐλόχεια, ἔγεινε πρὸ πεντήκοντα ἐτῶν παρανάλωμα τοῦ πυρὸς μετὰ δύο υἱῶν, μιᾶς θυγατρὸς, ὀκτὼ ἐγγόνων, μιᾶς νύμφης καὶ τεσσάρων οἰκογενῶν! καὶ τὰ θεράπευα φρίττοντα εἶδον τὴν ἐπιούσαν δεκαεπτὰ ἀπνηθρακωμένα λείψανα, ἀνορυθέντα ἐκ τοῦ καπνίζοντος ἀκόμη πελωρίου μεγάρου! Ἀλλ' ἐπανελθωμεν τὴν ἐπιούσαν εἰς τὸ θέατρον τοῦ δεινοῦ· ἡ ὑστερία πυρκαϊὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει εἶνε διὰ τὸν παρατηρητὴν, διὰ τὴν φιλόσοφον, θέρως σκέψαν. Ὑποκάτωθεν σκηνῶν, ἢ ἐν τῷ ὑπαίθρῳ, μεταξὺ τοῦ κυπαρισσῶνος καὶ... τῶν μνημάτων, μυρολογοῦσιν οἰκογενεῖαι δολοκλήροι! Εὐδαίμων καὶ τρισευδαίμων, ὅστις, ἐν τοιαύταις συμφοραῖς, ἔχει καρδίαν χριστιανοῦ καὶ τὸ βαλάντιον πλήρες!

ἀλλ' ὁ ἐνδεής; αὐτὸς βλέπει καὶ... κλαίει· κλαίει οἰκτεῖρων, κλαίει θαυμαζών. Ἄς ἐμβώμεν ἐντὸς τῆς πλησιεστέρας σκηνῆς· σπαρξικάρδιον θέαμα! ἡ γραία προμήτωρ, ὑπερνενηκοντοῦτις, παρὰ ληρεῖ καὶ ζητεῖ νὰ φάγῃ· τρία-τέσσαρα κοράσια τρέμουν περὶ τὴν μητέρα ὑποκάτωθεν παντοδαπῶν σκεπασμάτων, ἥτις ἐν τούτοις θηλάζει τὸ νεογνόν· κάτωχρος, ἡμιθανής, δὲν ἔχει δύναμιν οὔτε τὰ δάκρυά της νὰ ἀπομάξῃ, καὶ ἔρωτᾷ ἐκ δικλειμμάτων μετὰ φωνῆς διακοπτομένης ὑπὸ λυγμῶν περὶ τοῦ συζύγου της, ὅστις ὅμως, φιλονεικῶν πρὸς τὸ πῦρ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ σκεῦος... ἔμεινεν ἐντὸς τῆς οἰκίας! τίς τολμᾷ νὰ τὸ εἶπῃ εἰς τὴν σύζυγον; Ἄς ἐξέλθωμεν. Περὶ τὴν ρίζαν μιᾶς κυπαρίσσου κεῖνται σεσωρευμένα τραπέζια πολυτελῆ, μεταβληθέντα εἰς τρίποδας, θρονία, τῶν ὁποίων ἐλλείπει τὸ ἐρεισίνωτον· σκεύη, τὰ ὁποῖα, μηδέποτε πρότερον γειτονεύσαντα, ἀποροῦσι πῶς εὐρέθησαν νῦν παρ' ἄλληλα· ὁ καθρέπτης παρὰ τὸ τήγανον, τὰ βιβλία ἐντὸς σκάφης, ὁ λέβης ὑπὸ τὸ κλειδοκύμβαλον. Τὰ βοηθήματα ἐν τοσούτῳ καταφθάνουσι πανταχόθεν· ἡ φιλανθρωπία μεγεθύνεται· πρὸς τὸ ὕψος τοῦ δεινοῦ. Τὰ θρησκευτικὰ μίσθαισι πῶσιν· ἐκεῖ δὲν ὑπάρχει διάκρισις φρονήματος· ἐγὼ σήμερον δι' ἄλλον, καὶ ἄλλος αὐριον δι' ἐμέ· μήπως τὸ πῦρ διακρίνει τὴν Ὀθωμανικὴν τῆς Ἰουδαϊκῆς οἰκίας; Οἱ ἐπίτροποι τῶν ἐκκλησιῶν, οἱ μουσεβελῆδες τῶν τζαμιῶν, τρέχουσιν ἀπὸ τοῦ ἐνὸς οἴκου πρὸς τὸν ἄλλον· οἱ πρωτομαγίστροι τῶν συντεχνιῶν, οἱ ἔφοροι τῶν Ἀδελφοτήτων, οἱ ἀροτωῦλαι, οἱ κρεωπῶλαι, οἱ παντοπῶλαι, κἀνεῖς δὲν μένει ἀσυντελής· αἱ οἰκίαι ἀνοίγουν· πρὸς τὸν θύρας τῶν εἰς τὰ θύματα τοῦ δεινοῦ· αἱ γυναῖκες, αἱ γυναῖκες πρὸ πάντων, τὸ ἥμισυ τοῦτο εὐγενέστερον μέρος τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἀνοίγουν πρὸ τῶν ἐρμαρίων καὶ κιβωτίων τὰς καρδίας των, καὶ ἀπ' αὐτῶν ἀρύνονται τὰς παρηγόρους ἐκείνας φράσεις, τὰς ὁποίας αὐταὶ μόναι γνωρίζουσι πῶς νὰ καταστήσωσι μαιλιχωτέρας· χιτῶνα καθάρια, τροφὴ εὐχυμῶς, γλυκύσματα διὰ τὰ παιδία, τίποτε δὲν λησμονεῖ ἡ προμήτης γυναικὶς συμπάθεια. Παρήγορον θέαμα, τὸ ὁποῖον ἄς μὴ σκοτίσωμεν, ἀναφέροντες τοὺς τρισάθλιους ἐκείνους, ὅσοι, ἔρμαιον ἡγούμενοι τὴν κοινὴν συμφορὰν, τρέχουσιν, ὡς οἱ λύκοι ἐν καιρῷ καταιγίδος, ὅπως ὠφεληθῶσιν ἐκ τοῦ θορύβου, ὑφαίρουμένοι ὅ,τι εὕρωσι. Βεβαίως ὁ Βελλεζεβούλ μειδιᾷ σεσηρῶς εἰς τὴν θείαν ταύτην, ἐν ᾧ ἀφ' ἐτέρου τὰ φωτεινὰ τῶν Ἀγγέλων πνεύματα ἀναφέρουσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ὡς θυμίαμα τὰς παντοίας τῶν φιλανθρώπων ἀγαθουργίας. Τίς ἄρα ἔσται ἡ πακολογία ἐκείνη γενεᾶ, εἰς ἣν ἀπόκειται νὰ ἴδῃ πεπληρωμένον τὸ εὐτυχὲς ἀπὸ τινων χρόνων ἀρχὴν λαβὼν ἔργον τῆς Κυβερνήσεως, καὶ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀπὸ πηλὴν τῆς ἐγγενεῖς εἰς αὐτὴν δεινοῦ τῶν πυρκαϊῶν, δι' ἀναπεπτα-

μένων δδών, διὰ λιθοκτίσεων συνοικιών, διὰ περιοχών καὶ πλατειών εὐρυχώρων, διὰ μεγάλων πρὸ πάντων δεξαμενών καὶ... ἀφθόρου ὕδατος;

ΔΙΑΘΗΚΗ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΟΥΧΟΥ

Ἐν Παρισίοις ἀπέθανε πρὸ δλίγων ἐτῶν ὁ κ. Dupont. Ὁ προσήνοὺς καὶ ὁμιλητικοῦ χαρακτῆρος γέρον εἶχε περιουσίαν ἐν μετρητοῖς δύο τοῦλάχιστον ἑκατομμυρίων, καὶ πρὸς τούτοις ἔπαυλιν ἐν Passy διὰ καλλιτεχνικῶν ἔργων κάλλιστα διακεκοσμημένην. Ἐπειδὴ ὁ κ. Dupont πρὸ ἐτῶν ἀπώλεσε τὴν σύζυγόν του καὶ οὔτε τέκνα, οὔτε συγγενεῖς εἶχεν, οἱ πολυπληθεῖς αὐτοῦ φίλοι ἦσαν φυσικῶς λίαν περιέργοι διὰ τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης. Ἡ περιέργεια δὲ ἠύξησε, διότι ὁ κ. Dupont κατὰ τοῦ τελευταίου πρὸ τοῦ θανάτου του μῆνας, πρὸς ἀγαπητοὺς φίλους ὡς καὶ πρὸς ἀπομεμακρυσμένους συγγενεῖς ἐξεφράσθη, ὅτι θὰ μάθωσί ποτε μετὰ πόσης προσοχῆς προσεπάθησε νὰ φανῇ εὐγνώμων πρὸς πᾶσαν ἐπιδειχθεῖσαν αὐτῷ ἀληθῆ συμπαθειαν.

Ὁ κ. Dupont ἦτο πάντοτε φιλόξενος, φίλοι δὲ καὶ συγγενεῖς ἐν περιστάσειν ἀληθοῦς καὶ ἀναιτίου στενοχωρίας εὗρισκον αὐτὸν πάντοτε προθυμότατον καὶ γενναϊότατον προστάτην.

Τεσσαράκοντα γυναῖκες καὶ ἄνδρες δικόρου ἡλικίας ἔλαβον εὐθὺς μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ κ. Dupont πρόσκλησιν παρὰ τοῦ συμβολαιογράφου Α., τοῦ πολυετοῦς δικαστικοῦ συμβούλου του, ἵνα μεταβῶσι παρ' αὐτοῦ καὶ ἀκούσωσι κατὰ τὴν ἀξίωσιν τοῦ διαθέτου τὸ περιεχόμενον τῆς διαθήκης. Κατ' αὐτὴν εἶχον ἐγκαταστῆ γενικοὶ κληρονόμοι οἱ πτωχοὶ τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ἐλάμβανον δὲ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς διαθήκης ἐν ἑκατομμύριον τοῖς μετρητοῖς καὶ τὸ τίμημα τῶν πωλητέων κινήτων, ὅσα δὲν εἶχον διατεθῇ παρὰ τοῦ διαθέτου εἰς κληροδοτήματα.

Ἀπαντες καὶ οἱ τεσσαράκοντα, πρὸς οὓς ὁ κ. Dupont διετέλει εἰς φιλικὴν σχέσιν, ἐφιλοδωρήθησαν παρ' αὐτοῦ ἀφθόνης διὰ κληροδοτημάτων, ὁ δὲ ἀγαθὸς γέρον κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν δώρων εἶχε λάβει μετ' ἐπιμελείας ὑπ' ὅψιν τὰς κλίσεις καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν φίλων του.

Κυρία, ἥτις πολλάκις ἐθαύμασε τὴν συλλογὴν τῶν πολυτίμων λίθων τοῦ κ. Dupont, ἔλαβε πολλοὺς λαμπροὺς ἐξ αὐτῶν, συγχρόνως δὲ καὶ τὸ ἀνάλογον ποσὸν ὅπως κατασκευάσῃ ἐξ αὐτῶν πολυτελῆ κοσμήματα. Νέος ζωγράφος ἔλαβεν ἐξ ἑκατὸν φράγκων ἵνα ταξειδεύσῃ εἰς Ἱταλίαν· εἰς φίλος τῶν καλῶν τεχνῶν μίχον εἰκόνα καὶ λαμπρὰ ὑέλινα ἀγγεῖα τῆς Βενετίας· εἰς ἀπομεμακρυσμένους συγγενεῖς ὅστις εἶχε μικρὸν κτήμα ἔλαβε τὰς ἀμάξας καὶ τοὺς ἵππους

1. Κωνσταντίνου Πουλιῆς, ὑπὸ Σ. Α. Βλάντκου.

τοῦ ἀποθανόντος· χήρα ἀξιωματικοῦ, ὡσαύτως ἐκ πλαγίου συγγενῆς τοῦ διαθέτου καὶ ζωσα πενιχρῶς, ἔλαβε τὰ ἐπιπλα πρὸς διακόσμησιν τριῶν δωματίων, ἡ δὲ δεκαεπταετής κόρη τῆς ἐξ ἑκατὸν φράγκων ἵνα μορφωθῇ διδασκάλισσα μουσικῆς.

Ἀπαντα τὰ κληροδοτήματα ἦσαν κατὰ τὴν ἀξίαν σχεδὸν ἴσα, αἱ δὲ τεσσαράκοντα δωρεαὶ ὁμοῦ ἀνῆρχοντο εἰς 240,000 φράγκων.

Ἐν τῇ διαθήκῃ του εὐχαρίστει προσέτι ὁ κ. Dupont φίλους καὶ συγγενεῖς ἐξ ὅλης καρδίας διὰ τὴν φιλικὴν συμπάθειαν τὴν ὁποίαν ἐπέδειξαν πρὸς αὐτὸν, προσέθετε δὲ καὶ τὴν παράκλησιν ἵνα τηρήσωσιν αὐτοῦ φιλικὴν ἀνάμνησιν. Ὅτι καὶ τοὺς ὑπερέτας πλουσιοπαρόχως ἐφιλοδώρησε δὲ εἶναι θαυμαστὸν, ἀφοῦ πάντοτε ἐπεδείκνυνεν ἀληθῆ φιλανθρωπικὰ πρὸς αὐτοὺς αἰσθήματα.

Ἀφοῦ ἀνεγνώσθησαν τὰ κληροδοτήματα, ἔμαθον οἱ παρόντες ἐκ μιᾶς νέας παραγράφου τῆς διαθήκης, ὅτι ὁ κ. Dupont κατέθεσεν ἀκόμη κισώτιον ἐν τῇ Τραπεζῇ τῆς Γαλλίας, περιέχον ἐν ἑκατομμύριον φράγκων, καὶ ὅτι προσεκαλοῦντο ἅπαντες οἱ κληροδόχοι ἵνα μετὰ ἔτος (τῇ 10 Δεκεμβρίου) εὗρεθῶσι καὶ πάλιν παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ. Οὗτος ἐμελλε τότε νὰ ἀνοίξῃ τὸ κιβώτιον, καὶ τότε θὰ ἐμάνθανεν εἰς τίνα ἐξ αὐτῶν προωρίσθη ὁ περιεχόμενος πλοῦτος.

Ἐκπληκτοὶ εἶδον ἀλλήλους οἱ κληροδόχοι. Τίς ἄρα ἦτο ἐξ αὐτῶν ὁ εὐτυχής; Ἐκ τοῦ γράμματος τῆς διαθήκης δὲν ἠδύνατό τις οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην ἔνδειξιν νὰ ἐξαγάγῃ, μετὰ διαφόρων δὲ αἰσθημάτων ἐξῆλθον τοῦ δωματίου τοῦ συμβολαιογράφου. Καί τινες μὲν ἐξ αὐτῶν ἦσαν εἰλικρινῶς εὐγνώμονες πρὸς τὸν κ. Dupont διὰ τὸ νέον τοῦτο δαῖγμα τῶν φιλικῶν αὐτοῦ διαθέσεων. Ἄλλοι δὲ ἐνόμιζον ὅτι ἐδικαιοῦντο νὰ λάβωσι σπουδαιότερας δωρεάς, καὶ δι' αὐτὸ ἐν ὀργῇ μετέβαινον εἰς τὰς οἰκίας των. Πόσον ἰδιότροπον εὗρισκον οἱ τοιοῦτοι τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ διαθέτου, τοῦ νὰ ἐμφανισθῶσι καὶ πάλιν παρὰ τῷ συμβολαιογράφῳ ἵνα ἐκτεθῶσιν ἴσως καὶ πάλιν εἰς τὴν δυσαρέσκειαν νὰ ἴδωσι ἄλλον προτιμώμενον ἀντ' αὐτῶν. Ἄλλ' ἐὰν ἄλλη τις ῥήτρα τῆς διαθήκης ἐδίδεν εἰς τὴν ἀκριβῆ ἐν καιρῷ ἐμφάνισιν σημασίαν, τότε; Ἐπρεπε ἐκὼν ἄκων νὰ ὑποβληθῇ καὶ εἰς τὴν διάταξιν ἵνα μὴ διακινδυνεύσῃ πιθανὸν μέγα κέρδος.

Ἡ εὐτυχιστάτη πάντων ἦτο ἡ Μαγδαληνὴ, ἡ νέα κόρη ἥτις ἔλαβεν ἐξ ἑκατὸν φράγκων ἵνα μορφωθῇ διδασκάλισσα μουσικῆς. Ἡ μήτηρ τῆς ἔπρεπε πάντοτε νὰ παλαίσῃ πρὸς φροντίδας, ὅπως διὰ τῆς εὐτελοῦς συντάξεως δυνήθῃ νὰ διατηρήσῃ ἀξιοπρεπῶς τὴν ἀπλὴν οἰκονομίαν τῆς, μολοντί δὲ πρὸς τὸν κ. Dupont εἶχεν ἀπὸ μακρόθεν συγγένειαν, ἡ αἰδῶς ἐμπόδιζεν αὐτὴν νὰ ζητήσῃ βοήθειαν παρ' αὐτοῦ. Ἀξία λόγου δῶρα κατὰ τὸ νέον ἔτος ἦσαν τὰ μόνα τὰ ὁποῖα ἐλάμ-

βανε παρ' αὐτοῦ. Ἡ νέα κόρη, ἡ ὁποία εἶχεν ὠραίαν καὶ εὐστροφὴν φωνήν, ἐξεφράσθη ποτὲ ἐν παρόδῳ, ἀφοῦ ἐψάλεν ᾠματίον τι εἰς τὸν κ. Dupont, ὅτι θὰ ἦτο εὐτυχής ἐάν τῇ ἦτο δυνατόν νὰ διαμορφώσῃ τὴν μουσικὴν τῆς φύσιν καὶ οὕτω παρασκευάσῃ εἰς ἑαυτὴν ἀνεξάρτητον ὑπαρξιν. Τοῦτο διετήρησεν ἐν τῇ μνήμῃ του ὁ φιλάνθρωπος κύριος, ἡ δὲ Μαγδαληνὴ νύχαρίσκει αὐτῷ ἀπὸ καρδίας οὐχὶ μόνον ὅτε ἔμαθε τὸ κληροδοτήμα, ἀλλὰ καὶ καθ' ἐκάστην ὅτε εὐθυμὸς νύξανε τὰς γνώσεις τῆς καὶ ἡγγίζετο πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς.

Ἦτο ἔργον φυσικῆς εὐσεβείας ὅτε τὴν πρώτην αἰθρίαν Κυριακῆς πρωΐαν, ἔχουσα εἰς τὰς χεῖρας ὠραίαν ἀνθοδέσμη, μετέβη εἰς τὸ κοιμητήριον ἵνα κοσμήσῃ δι' αὐτῆς τὸν τάφον τοῦ εὐεργέτου τῆς. Ἀλλὰ πόσον ἐξεπλάγη τὸ κοράσιον εὐρὸν τὸν τάφον τοῦ πλουσίου ἀνδρὸς εἰς κατάστασιν, ἡ ὁποία προφανῶς ἐμαρτύρει ὅτι ἀπὸ τῆς ταφῆς οὐδ' ἡ ἐλαχίστη ἐπιμέλεια ἐδαπανήθη ἐπ' αὐτοῦ.

Ἡρώτησε τὸν φύλακα τοῦ κοιμητηρίου, ὁ ὁποῖος ἐπετήρει τοὺς τάφους, ἐὰν οὐδεὶς φροντίζει περὶ τῆς διατηρήσεως τοῦ τελευταίου ἀναπαυτηρίου τοῦ ἀποθανόντος. Ἄλλ' οὗτος δὲν ἠδυνήθη νὰ τὴν πληροφορήσῃ αὐτὸς τοῦλάχιστον δὲν ἔλαβεν οὐδεμίαν ἐντολήν.

Ἡ Μαγδαληνὴ μετέβη λοιπὸν εἰς τὸν συμβολαιογράφον, ὁ ὁποῖος εἶχε μετρήσει εἰς αὐτὴν τὸ κληροδοτήμα, καὶ τῷ κατέστησε γνωστὴν τὴν λυπηρὰν κατάστασιν τοῦ τάφου. Ὁ κύριος οὗτος ἀπήντησε σείων τοὺς ὤμους ὅτι ὁ κ. Dupont ἐν τῇ διαθήκῃ του προϋνόησε ἀκριβέστατα περὶ πάσης μελλούσης δαπάνης, καὶ ὥρισε τὰ δι' ἐκάστην ἀναγκαῖα χρήματα. Διὰ τὴν ἐπιμέλειαν ὅμως τοῦ τάφου οὔτε διέταξε τίποτε, οὔτε ὑπάρχει τι χρηματικὸν ποσὸν διαθέσιμον.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς νέας κόρης ἐπληρώθησαν δακρύων. «Ὅχι», εἶπεν, «οὕτω δὲν πρέπει νὰ ἀναπαύηται ὁ ἀνὴρ, ὅστις παρεσκεύασε τόσας χαρὰς καὶ κατεπράυνε τόσας δυστυχίας· εἶναι καθήκον μου νὰ κοσμήσω τὸν τάφον καὶ νὰ ἐπιμεληθῶ αὐτοῦ».

Τὸ ἀξιαγάπητον κοράσιον ἐτήρησε τὸν λόγον του. Ἀπλοῦς σταυρὸς φέρων τὸ ὄνομα τοῦ ἀποβιώσαντος ἐκόσμη μετ' ὀλίγον τὸν τάφον, ἵα δὲ, ἀμάραντος καὶ ῥόδα ἀνεφύησαν ὕστερον ἐπ' αὐτοῦ. Ἡ Μαγδαληνὴ καὶ ἡ μήτηρ μετέβαινον πολλάκις εἰς τὸν προσφιλὴ γενόμενον αὐταῖς τόπον καὶ ἐκαθάριζον καὶ ἐκόσμουσαν τὸν μοναχικὸν τάφον.

Μετὰ παρέλευσιν τοῦ ἔτους τὸ παρὰ τῇ Τραπεζῇ κατατεθὲν κιβώτιον, περιέχον ἐν ἑκατομμύριον φράγκων, ἠνεφύθη ἐπὶ παρουσίᾳ πάντων τῶν κληροδόχων, εὗρέθη δ' ἐν αὐτῷ ἔγγραφόν τι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ τοῦ Dupont ἔχον ὡς ἑξῆς· «Δεκάκις ἴσως μετέβαλον τὴν διαθήκην μου χωρὶς ποτε νὰ μείνω εὐχαριστημένος. Εἰς ὃν ὑ-

πάρχει ἐμπειστευμένη μεγάλη περιουσία, οὗτος ἔχει καὶ ἠθικὰ καθήκοντα μεγάλης βαρύτητος. Ἐθεώρησα λοιπὸν ἐπιτετραμμένον μοι μέγα τῆς περιουσίας μου μέρος νὰ ἐμπιστευθῶ εἰς εὐγενεῖς χεῖρας καὶ τὸ ἐπ' ἐμοὶ νὰ φροντίσω ἵνα καὶ τοῦ λοιποῦ μετ' εὐλογίας διαχειρίζεται. Πολλὰ εὐπροσέγορα στόματα ἐδήλωσαν θερμοτάτην πρὸς ἐμὲ στοργὴν καὶ ἐπέδειξαν φιλανθρωποτάτην καρδίαν. Ἀλλὰ μόνος ὁ Θεὸς γνωρίζει τὰς καρδίας, ἐγὼ δὲ ἐκυμαίνω ἐν ἀμφιβολίαις. Πασῶν τῶν ἀρετῶν μία τῶν ἀγνωστάτων καὶ σπανιωτάτων ἐφάνη μοι πάντοτε ἡ τῆς εὐγνωμοσύνης· διὰ τοῦτο μηδεὶς μειδιᾷ ἐάν τὸ μέρος τῆς περιουσίας, τὸ ὁποῖον προσωπικῶς δι' εἰλικρινοῦς φιλοπονίας καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀπέκτησα, καταλείπω μόνον εἰς εὐγνώμονα καρδίαν. Πάντας, ὅσοι προσήγγιζον εἰς ἐμὲ, ἐσπούδασα νὰ εὐχαριστῶ· ἐδικαιοῦμαι λοιπὸν νὰ ἐλπίσω, ὅτι ἐν ἐκείνοις, οἵτινες πολλάκις ἤλθον πρὸς ἐμὲ καὶ πάντοτε φιλοφρόνως ἐγίνοντο δεκτοὶ παρ' ἐμοῦ, θὰ διεγείρετό ποτε ἡ ἐπιθυμία νὰ ἐπισκερθῶσι τὸν τάφον, ὁ ὁποῖος ἐγκλείει πιστὸν φίλον.

»Κατὰ προτέραν μου διάταξιν ὁ τάφος μου θὰ μείνῃ ἀτημέλητος, βαίνων εἰς ταχεῖαν κατάρπτωσιν, ἐὰν μηδεὶς ἀντιλάβηται αὐτοῦ αὐθορμήτως. Εἰς τοὺς φίλους λοιπὸν, ὅσοι θὰ ἐτίμων τὴν μνήμην μου διὰ τῆς παροχῆς ἐπιμελείας τινὸς πρὸς τὴν τελευταίαν μου ἀνάπαυσιν, ἠθέλησα νὰ δώσω ἰδιαιτέρον δαῖγμα τῆς ἐμπιστοσύνης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου. Ὅριζω λοιπὸν, ἐὰν πολλοὶ ἐξ αὐτῶν, ἀπὸ κοινοῦ μεριμνήσωσι περὶ τοῦ τάφου μου, ἵνα ἅπαντες διανεμηθῶσι τὸ ὑπάρχον ἑκατομμύριον φράγκων εἰς ἴσας μερίδας· ἐὰν δὲ εἰς μόνος μνηστῇ μου κατὰ τὸν ἀνωτέρω τρόπον, ἵνα οὗτος λάβῃ τὸ ὅλον. Ἐὰν ὅμως μηδεὶς τῶν κληροδόχων ἐντὸς ἔτους ἀπὸ τοῦ θανάτου μου προθυμηθῇ πρὸς τοιαύτην χάριν, τότε καὶ τὸ ἑκατομμύριον τοῦτο νὰ ἀποδοθῇ εἰς τοὺς κληρονόμους μου, τοὺς πτωχοὺς τῶν Παρισίων».

Ἡ πτωχὴ χρηστὴ Μαγδαληνὴ ἀπέκτησε πρὸς ἐκπληξίν τῆς τὸ ἀναμφήριστον ἀποκλειστικὸν δικαίωμα ἐπὶ τοῦ ἑκατομμυρίου φράγκων. Ἐδείχθη δὲ ἀξία κληρονόμος τοσοῦτον μεγαλοφύχου καὶ εὐσυνειδήτου ἀνδρός. Ὁ χρυσὸς ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς δὲν ἔμενε νεκρὸν μέταλλον, ἀλλὰ διέχευε πανταχόθεν εὐλογίας.

(Gartenlaube.)

Ἐν Ἐλευσίνι, ὅτε οἱ ὑπὸ τὸν Καραϊσκάκη στρατιῶται μαθόντες τὴν ἔλευσιν τοῦ Κιουταχῆ, ἤρχισαν νὰ λειποτακτῶσι, καὶ παρεκίνοῦν καὶ αὐτὸν νὰ φύγῃ, οὗτος ἀγανακτήσας, «Ὑπάγετε ὅπου θέλετε, ἀνέκραξεν, ὁ Καραϊσκάκης δὲν ἀρνεῖται τὴν θέσιν του. Καὶ ὅταν σὰς ἐρωτήσουν τί ἐκάματε τὸν ἀρχηγόν σας, μὴ δυσκολευθῆτε

ν' ἀποκοιθῆτε ὅτι τὸν παρεδώσαμεν εἰς τὸν ἐχθρὸν, διότι δὲν συγκατένευσε νὰ λειποτακτῇσθαι».

ΠΕΡΙΕΡΓΟΝ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΑΝΑΤΟΚΙΣΜΟΥ

Ἀπὸ φυλλαδίου τινὸς τοῦ γαλλικοῦ περιοδικοῦ Illustration ἀποσπῶμεν τὸ ἐξῆς περὶ ἀνατοκισμοῦ λίαν περιεργὸν πρόβλημα ἐκ διατριβῆς τοῦ διακεκριμένου ἀστρονόμου Flammarion.

Ὅποιον ἤθελεν εἶσθαι τὸ κεφάλαιον τὸ ἀποτελούμενον ἐκ τῶν συνθέτων τόκων πέντε λεπτῶν, κατατεθέντων ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ;

Ἐὰν ὅλοι οἱ σιδηρόδρομοι τοῦ κόσμου ἦσαν κατελημμένοι ὑπὸ φορτηγῶν ἀμαξῶν, δὲν ἤθελον ἐξαρκέσει νὰ μεταφέρωσι τὸ ποσὸν τοῦτο οὔτε εἰς ἄργυρον, οὔτε εἰς χρυσόν, οὔτε ἀκόμη εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια. Ἐὰν αἱ Ἀλπεῖς καὶ τὰ Πυρηναιὰ συνίσταντο ἐκ καθαροῦ χρυσοῦ μόνον, πάλιν δὲν θὰ ἤρουν νὰ προμηθεύσωσι τοιαύτην ποσότητα. Ἐὰν ὁλόκληρος ἡ γῆ τέλος ἦτον ὕψος χρυσοῦ, μόλις ἤθελον ἰσοδυναμεῖ πρὸς μικρὸν κλάσμα τοῦ μυθώδους τούτου ποσοῦ.

Ὡς λεπτὰ κατατεθέντα ἅμα τῇ γεννήσει τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ πρὸς $\frac{5}{100}$ καὶ ἀνατοκίζόμενα εἰς διάστημα 1873 ἐτῶν θὰ ἀπετέλουν κεφάλαιον 243,516,800,000,000,000,000,000,000,000,000,000 φράγκων, ἥτοι 243 ἑνδεκακισεκατομμύρια, 516 δεκακισεκατομμύρια καὶ 800 ἑννεακισεκατομμύρια φράγκων.

Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐν χιλιόγραμμον χρυσοῦ ἰσοδυναμεῖ πρὸς 3,400 φράγκα, ἡ ἀνωτέρω ποσότης ἤθελε ζυγίξει 71,622,588,000,000,000,000,000,000,000,000,000, ἥτοι 71 δεκακισεκατομμύρια, 622 ἑννεακισεκατομμύρια, 588 δεκακισεκατομμύρια χιλιόγραμμα.

Ἀνωτέρω εἶπομεν ὅτι ἂν ὅλη ἡ γῆ ἦτο ἐκ χρυσοῦ δὲν θὰ ἤρκει πρὸς πληρωμὴν τοῦ ποσοῦ τούτου. Τῶντι ἡ γῆ, 3,000 λευγῶν διάμετρον ἔχουσα, ζυγίξει 5,875 ἑξακισεκατομμύρια χιλιόγραμμα. Ἐὰν δὲ ἦτο ἐκ χρυσοῦ, θὰ ἦτο τρεῖς καὶ ἡμίσειαν φορές βαρύτερα, ἐπομένως θὰ ἐζύγιζε 20,562 ἑξακισεκατομμύρια χιλιόγραμμα. Διὰ νὰ ἀποτελεσθῇ ὅθεν τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος καταπληκτικὸν κεφάλαιον πρέπει νὰ πολλαπλασιάσωμεν τὸν ἀριθμὸν τοῦτον ἐπὶ 3,486,400,000.

Τὰ 243 ἑνδεκακισεκατομμύρια φράγκων ἅτινα ἤθελον παραχθῇ ἐκ τῆς καταθέσεως 5 λεπτῶν, ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ Τιβέρου θὰ ἀπετέλουν βάρος 71 δεκακισεκατομμυρίων χιλιόγραμμων χρυσοῦ, βάρος ἴσον πρὸς 12,190 ἑκατομμύρια φορές τὸ βάρος σφαίρας χρυσοῦ ἐχούσης τὰς διαστάσεις τῆς γῆς.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἦτον ἐκ χρυσοῦ, διὰ νὰ ἀποτελέσωμεν τὴν ἀρκετὴν πρὸς

πληρωμὴν τοῦ κεφαλαίου τούτου ποσότητα θὰ εἴχομεν ἀνάγκην τριῶν δισεκατομμυρίων τετρακοσίων ὀγδοήκοντα ἑξ ὁμοίων σφαιρῶν.

Ἡ γῆ κατοικεῖται ὑπὸ 1,300 ἑκατομμυρίων ψυχῶν ὅθεν ἕκαστος τούτων, ἀνὴρ, γυνή, παιδίον, ἤθελε λάβει μετὰ γενόμενον διαμερισμὸν τὸν στρογγύλον ἀριθμὸν τῶν 187,320,640,000 δισεκατομμυρίων φράγκων.

Ἐὰν τέλος υποθέσωμεν ὅτι πίπτει ἐξ οὐρανοῦ καθ' ἕκαστον λεπτὸν ὄγκος χρυσοῦ ἔχων τὰς διαστάσεις τῆς γῆς, ἤθελον πέσει 1440 καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ 526,070 κατ' ἔτος. Τούτου τεθέντος, ἵνα ἀποτελεσθῇ τὸ ὀλίγον κεφάλαιον ἔπρεπεν ἡ πτώσις αὕτη νὰ ἐξακολουθήσῃ 6,626 ἔτη καὶ 8 μῆνας.

ΑΙ ΕΚ ΘΑΛΑΣΣΙΟΥ ΑΦΡΟΥ ΠΙΠΛΙ

Γενικῶς πιστεύεται ὅτι αἱ ὑπὸ τὸ ὄνομα θαλασσίου ἀφροῦ (σηπίου) περιζήτητοι πίπαι κατασκευάζονται πραγματικῶς ἀπὸ τὸν ἀφρὸν τῆς θαλάσσης, ἐν ᾧ ἡ ὕλη ἐξ ἧς γίνονται ὑπάρχει ἐν τῇ γῇ. Ἡ ὕλη αὕτη ἐν γένει εἰπεῖν δὲν εἶνε σπανία. Εὐρίσκεται καὶ πλησίον τῶν Παρισίων, καὶ ἐν Ἰσπανίᾳ, ἐνθα ἀπὸ τοῦ 1830 μετέλα λατομεῖα θαλάσσης ἀφροῦ ἐργάζονται ἐν Ἑσκουσέ, Βαλακᾷ καὶ Τολέδῳ. Ἀλλὰ κυρίως μεγίστη ποσότης αὐτοῦ ἐξάγεται ἐκ τοῦ Στρουβσχάιτς καὶ τοῦ Ὁσλαβὰν ἐν Μοραβίᾳ, ὅπου εὐρίσκεται μετὰξὺ παχέων στρωμάτων ὀφίτου. Ἐσχάτως δὲ καὶ ἡ Ῥωσσία ἤρχισεν ἐξάγουσα κάλλιστον θαλάσσης ἀφρὸν ἐκ τῆς Κριμαίας· ἀλλ' ὁ ἐκ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας προερχόμενος εἶνε ὁ ἀριστος. Πρὸ τινων ἐτῶν εὐρέθησαν στρώματα καὶ ἐν Νέξ Ζηλανδίᾳ, ἐν Παταγωνίᾳ καὶ ἐν Παλαιᾷ Καλιφορνίᾳ, αἱ δ' ἀνακαλύψεις αὗται πιθανῶς θέλουσιν ἐπενέγκει ἐλάττωσιν τῆς μέχρι τοῦδε ὑπερόγκου τιμῆς αὐτοῦ.

Ἐν Ἑλλάδι σήπιον ἀπαντᾷται εἰς τὴν κατὰ τὸ χωρίον Οἱ Ἀγριοὶ Θεόδωροι θέσιν, πλησίον τῶν Θηβῶν καὶ πλησίον εἰς τὸ ἐν Εὐβοίᾳ χωρίον Ἀχμεταγᾶ, ἐν εἶδει ἀκανονίστων τεμαχίων ἢ βώλων, μεγέθους ἀπὸ τοῦ κοινοῦ μέχρι τοῦ ἰνδικοῦ καρύου. Περιλαμβάνεται ἐντὸς στρώματος συμφύρματός τινος, συγκειμένου ἐκ τιτανολίθου καὶ ὀφίτου λίθου, ἐξ οὗ καὶ πιθανῶς διὰ τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ τελευταίου τούτου λίθου παρήχθη. Εἰς τὴν διαληφθεῖσαν πλησίον τῶν Θηβῶν θέσιν ἐγένοντο ἐπὶ Βυζαντινῶν διάφοροι ἐργασίαι καὶ ἐξωρύχθη δι' ὑπονόμων στοῶν ἱκανὴ ποσότης τοῦ ἐν λόγῳ ὀρυκτοῦ, ἀλλὰ μετὰ τινὰ ἔτη αἱ ἐργασίαι διεκόπησαν ἀποδειχθέντος σπανίζοντος τοῦ ὀρυκτοῦ καὶ μετρίας ποσότητος ὄντος.

Ὁ θαλάσσιος ἀφρὸς εἶνε ὀρυκτὸν, ἀνῆκον εἰς

Ι. Α. Α. Κωνσταντίνος: Βύρων.

τὸ εἶδος τῶν στεατιτῶν, τὸ γνωστότερον κοινῶς ὑπὸ τὸ ὄνομα ξυγκόπετρα (pierre de lard). Κατὰ τινὰ δὲ χημικὴν ἀνάλυσιν, περιέχει 50 τοῖς 100 πυριτικοῦ ὀξέος, 25 τοῖς 100 μαγνησίας καὶ 25 τοῖς 100 ὕδατος. Εἶνε πυκνός, πλήρης ἐξοχάδων· κοπτόμενος εἶνε γλισχρόδης, εἰς τὴν ἀφῆν λιπαρὸς καὶ κολλῶν εἰς τὴν γλῶσσαν. Τὸ εἶδον αὐτοῦ θάρος εἶνε 1,2-1,6, τὸ δὲ χρῶμα αὐτοῦ κυμαίνεται μετὰξὺ κιτρίνου καὶ λευκοῦ ὑποφαίου.

Ἀκάθαρτος ὢν, τίθεται ἐν τῷ ὕδατι καὶ ἀπορροφᾷ τὸ ὑγρὸν διὰ τῶν λεπτῶν αὐτοῦ πόρων μετὰ συριγμοῦ τινός. Καλεῖται δὲ θαλάσσης ἀφρὸς ἕνεκα τῆς ἐλαφρότητός του καὶ τοῦ γαλακτώδους αὐτοῦ χρώματος.

Αἱ πίπαι, ἀκατέργαστοι ἔτι ἐμβάπτονται εἰς μίγμα κηροῦ, ἐλαίου καὶ ἄλλων λιπαρῶν οὐσιῶν. Τὸ δὲ χρῶμα ὅπερ προσλαμβάνουσιν αὗται ὅταν καπνίζονται, προσέρχεται ἐκ τῆς ἀπορροφήσεως ὑπὸ τοῦ ἀφροῦ τοῦ κηροῦ καὶ τοῦ ἐλαίου. Ἐν ᾧ δὲ ἡ βραδεία θερμότης τοῦ ἀνημμένου καπνοῦ ἐπιφέρει ξηρὰν ἀπόσταξιν τῶν λιπαρῶν οὐσιῶν, αὗται ἀφ' ἐτέρου ἐνούμεναι μετὰ τῆς ἀποστάξεως τοῦ καπνοῦ, διαχέοντι ἐν τῇ καμίνῳ τῆς πίπας καὶ παράγουσι τοὺς ἐπαλλήλους ἐκείνους χρωματισμοὺς, οὓς μεγάλως ἐκτιμῶσιν οἱ καπνίζοντες. Τῶν δὲ κατωτέρων ποιότητων ἡ τῶν κακῶς κατασκευασμένων πιπῶν ἡ χροιά προέρχεται ἐκ τῆς νικοτίνης μόνον, οὐχὶ δὲ ἐκ τοῦ κηροῦ· ἐν τοιαύτῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἔχουσι τὸν ὠραῖον καστανόχροα χρωματισμὸν, εἰς ὃν μεγίστην ἀποδίδουσιν ἀξίαν, ἀλλὰ μέλανά τινα ἀκάθαρτον· ἐκκρίνουσι δ' ἐνίοτε αἱ τοιαῦται πίπαι καὶ ἐλαϊώδη τινα οὐσίαν, καθιστῶσαν αὐτὰς γλοιώδεις καὶ δυσώδεις.

Αἱ ἀρισταὶ τῶν ἐκ θαλάσσης ἀφροῦ πίπαι κατασκευάζονται ἐν Ruhla καὶ Βιέννῃ. Κατασκευάζεται δ' ἐν παῖσι τοῖς ἐργοστασίοις ἴσος περίπου ἀριθμὸς γνησίων καὶ ψευδῶν· αἱ τελευταῖαι γίνονται ἐκ τῶν ἀποτριμμάτων τοῦ ὀρυκτοῦ, κοπανιζομένων ἐν ἀγγείοις μεθ' ὕδατος, καὶ ἀλεθόμενων εἰτα δι' ἐπίτηδες μύλων.

Αἱ πίπαι αὗται ἔσχον ἀρκετὰ περίεργον τὴν ἀρχήν. Κατὰ τὸ ἔτος 1724 ἔζη ἐν Πέστη τῆς Οὐγγαρίας ὑποδηματοποιὸς Κάρλος-Κοβάτης καλούμενος, ὅστις διὰ τὴν μεγάλην του ἐπιδεξιότητα εἰς τὸ νὰ κατεργάζεται καὶ νὰ γλύφῃ τὸ ξύλον, εἶχεν ἔλθει εἰς σχέσεις πρὸς τὸν κόμητα Ἀνδράσην, πρόγονον τοῦ νῦν Ἀρχιεπισκοπῆς τῆς Αὐστροουγγαρίας. Ἐπανελθὼν ποτε ὁ κόμης ἐκ τινος εἰς Τουρκίαν ἀποστολῆς, εἶχε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ μέγα κομμάτιον ἀσπρίζοντος ἀργίλλου, ὅπερ τῷ εἶχε δωρηθῇ ἐκεῖ ὡς πρᾶγμα ἀξιοπερίεργον διὰ τὴν ἐλαφρότητά του. Τὸ κομμάτιον τοῦτο τὸ εἶδεν ὁ ὑποδηματοποιὸς, ἀμέσως δὲ συνέλαβε τὴν ἰδέαν ὅτι ἐκ τοιαύτης ὕλης θὰ ἠδύναντο κάλλιστα νὰ κατασκευάζονται πίπαι, διότι καὶ ἡ κατεργα-

σία του εὐκόλος θὰ ἦτο καὶ, ἐπειδὴ τὸ σῶμα ἐκεῖνο εἶνε πορώδες, θὰ ἔπινε τὴν νικοτιανήν. Ἐθῆκεν εἰς ἐκτέλεσιν τὸ σχεδιασθὲν καὶ κατεσκεύασε δύο πίπας, μίαν διὰ τὸν κόμητα καὶ μίαν δι' ἑαυτόν. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐδοῦλεν τὰς δύο αὐτὰς πίπας συχνὰ συνέβαινε νὰ κολλᾷ ἐπάνω τεμάχιον κηρίου, τὸ ὁποῖον μετεχειρίζετο διὰ νὰ κηρόνῃ τὴν κλωστήν, διὰ τῆς ὁποίας εἰργάζετο· ἀντὶ δὲ ἡ πίπα νὰ κηλιδούται ὡς ἐκ τούτου, ἐγίνετο, μάλιστα κατὰ τὰ μέρη ὅθεν ὁ κηρὸς εἶχε διέλθει, στυλπνὴ καὶ ἀπέκτα ἀνοικτὸν φαιὸν χρῶμα ἀντὶ τοῦ προτέρου ἀλαμποῦς λευκοῦ. Ὡς βλέπετε, ὁ ὑποδηματοποιὸς εἶχεν ἀνακαλύψει, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, τέχνην, ἥτις πολλοὺς ἐκτοτε ἐπλούτισε.

Ἡ πρώτη ἐκ σηπίου πίπα, ἣν κατασκεύασεν ὁ Κοβάτης, εἶνε κατατεθειμένη εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Πέστης.

ΕΞΗΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΚΑΘΗΜ. ΦΑΙΝΟΜΕΝΩΝ

33.—Διὰ τὴν ἄμα ῥιψωμένην τεμάχιον σακχαρώς ἐντὸς ποτηρίου ὕδατος ἐξερχονται φυσαλίδες ἀπὸ τῆς σακχαρώς, διαπερῶσι τὸ ὕδωρ καὶ διαβρῆγγυνται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ;

Διότι ἡ σάκχαρις εἶνε ὕλη πορώδης, τουτέστι μετὰξὺ τῶν μορίων αὐτῆς ὑπάρχουν ὅσαι πλήρεις ἀέρος. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὕδωρ εἶνε πυκνότερον τοῦ ἀέρος εἰσέρχεται εἰς τὰς ὁπὰς ταύτας καὶ διώκει τὸν ἀέρα, ὅστις ἕνεκα τῆς εἰδικῆς του ἐλαφρότητος ἀνέρχεται εἰς τὴν ἐπιφάνειαν καὶ διασκορπίζεται εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν.

34.—Διὰ τὸ πῦρ διατηρεῖται ὑπὸ τὴν στάκην; Διότι ὁ ἀήρ, εἰσερχόμενος διὰ τῆς στάκτης ἐν μικρᾷ ποσότητι, παρέχει εἰς τὸ πῦρ τὸ ὀξυγόνον του καὶ τὸ διατηρεῖ· ἐπειδὴ ὅμως τὸ ὀξυγόνον εἶνε ὀλίγον, ἀπαιτεῖται πολὺς χρόνος διὰ νὰ κατανάλωθῇ ὅλον τὸ πῦρ.

Τὰ ἐπὶ τῆς ἐπαναστάσεως ΕΘΝΙΚΑ ΛΙΣΜΑΤΑ

Κατὰ τὰς δουλικὰς ἡμέρας τῆς Ἑλλάδος ἡκουέ τις ἀδόξενα καὶ κατὰ τὰς ἐσχατίας τῆς Ἑλλάδος τὸν «Θούριον» τοῦ Ῥήγα, τὸ «Παιδί» τῶν Ἑλλήνων τί κατεργεῖτε; τ' ἄρματα πιάστε, ἦλθε καιρὸς» τοῦ Στεφάνου Κανέλλου, τὸ «Ὡς πότε παλληκάρια» τοῦ Κοκκινάκη, κλπ. Τὰ ἄσματα ταῦτα, ἅτινα καὶ τῶν νηπίων τὰ χεῖλη ἐφέλλισαν ἐνθουσιῶντα ἐπὶ μακρὰν σειρὰν ἐτῶν, ἀνέφλεγον τὸν πρὸς τὴν πατρίδα ἔρωτα καὶ ἐπέσπευδον τὴν ὥραν τῆς ἐκρήξεως.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος τῆς ἐπαναστάσεως, ἀρχὰς δὲ τοῦ χειμῶνος, διηγεῖται ὁ κ. Α. Α. Χ. Ἀναργύρου εἰς τὰ «Σπεσιώτικα» του, παῖς ἔτι ἐγὼ, προσελήφθη παρὰ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς καὶ τοῦ θεοῦ καὶ μετέβημεν ἐπὶ ἀλιάδος εἰς τὸν λιμένα Μάστητος, ἀπέναντι τῆς ἀρκτώας ἄκρας τῆς νήσου Σπεσιῶν, κείμενον ἐν τῇ Ἐρ-

Η ΕΠΑΝΟΔΟΣ

μιονίδι, πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ πατρῷου πλοίου Περικλίου, προσωρμισμένου τότε ἐκεῖ ἐν ἀφοπλισμῷ. Ἦτο σχεδὸν ἐσπέρα καὶ οἱ ἰδιοκτῆται διέταξαν τὰ τοῦ δείπνου· τούτων δ' ἐτοιμασθέντων, κατεκλίθημεν εἰς τὸ δειπῆσαι. Σοβαροὶ ἦσαν οἱ γονεῖς, ἡ δὲ ἡσυχία τοῦ ὄρου, ἡ ἔκτακτος ἐμφάνισίς μου εἰς πολεμικὸν πλοῖον ἐκράτουν καὶ ἐμὲ σύννουον καὶ σιωπηλόν. Ὑπηρετεῖ δ' ἐν τῷ δωματίῳ τῆς ἐστιάσεως συνομηλίζ μ' ἐμὲ νεανίας (ὀκταετής), γοργότατα μὲν τὰ προσπαττόμενα ἐκτελῶν, προθυμότατα δὲ τὴν κενομένην φιάλην ἀναπληρῶν ἐκάστοτε. Μόλις ὀλίγους ἀνταλλάξαντες λόγους οἱ συνδαιτυμόνες μ' ἐρώτησαν περὶ τὸ πέρας τοῦ δείπνου, ἂν γνωρίζω ἐθνικὰ ἄσματα· τοὺς ἀπήντησα ἀφελῶς, οὐχί. Τί λοιπὸν μνησάνεις εἰς τὸ σχολεῖον; μὲ λέγει ὁ πατήρ θυμοειδῶς πως· τὸν Λουκιανόν, πάτερ, ἀπεκρίθην, καὶ ἤρχισα ἀπαγγέλλων «ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶν ἔτι τὴν ἡλικίαν πρόσηθος ὢν κτλ.» Ἐφάνην παραδόξως ἀκατάληπτος καὶ εἰς τοὺς δύο στρέψας τότε ἀμέσως ὁ πατήρ τὸ πρόσωπόν του πρὸς τὸν ζωνῶς ὑπηρετοῦντα παῖδα, «Σὺ δὲ τί ἠξέυρεις; τὸν ἐρωτᾷ, γνωρίζεις τραγούδια τῆς ἐπαναστάσεως; — Μάλιστα, ἀπήντησεν ὁ νεανίας. — Λέγε, λοιπὸν», ῥαγδαῖοι τὸν εἶπον καὶ οἱ δύο διὰ μιᾶς φωνῆς πρὸς αὐτὸν ἀμέσως ἐπστήσαντες τὰ ὄμματα πρόκριτοι· ὁ δὲ ἐκχύσας τρομερὰν τραγουδίου φωνὴν διασαλπίζει πλατυστόμως·

Φίλοι μου συμπαιρῶται,
Δούλοι νῆμεθα ὡς πότε
Τῶν ἀχρεῶν Μουσουλμάνων,
Τῆς Ἑλλάδος τῶν τυράννων! κτλ.

Δίχως νὰ χάσῃ μήτε στιγμὴν, μεταστρέψας τότε πρὸς ἐμὲ ἐκθαμβὸν διὰ τοῦ νεανίου τὴν τόλμην καὶ τὰς γνώσεις, ὁ πατήρ μὲ δίδει ἐν ῥάπισμα ἀπὸ τὰ σπανιώτατα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * * Ἄν ὑπάρχῃ τι, τὸ ὁποῖον διδάσκει ἀσφαλῶς ἡ ἱστορία, εἶναι ὅτι ἡ χάρις, ἡ εὐφυΐα, ἡ ἀνδρεία, ἡ τύχη καὶ αὐτὴ ἡ περιουσία δὲν εἶναι ἀγαθὰ ἀληθῆ εἰ μὴ καθ' ὅσον ῥυθμίζονται ὑπὸ τοῦ ἠθικοῦ αἰσθήματος. Τὸ ἠθικὸν αἰσθημα εἶναι ἐν τῷ βίῳ ὅ,τι τὸ αἰσθημα τοῦ καλοῦ εἶναι ἐν τῇ τέχνῃ. Καὶ καθὼς ἐκ καλλίστης ὕλης δύναται νὰ σχηματισθῇ σφόδρα ἀπειρόκαλον ἔργον, οὕτω ἐκ καλλίστων προτερημάτων δύναται νὰ προκύψῃ κακοηθέστατος ἄνθρωπος. (Κ. Παπαρρηγόπουλος.)

* * * Θὰ ἤθελες νὰ εἶσαι βασιλεὺς; Κακὴ φιλοδοξία κατὰ τὴν γνώμην μου· ἐὰν ὅμως τὸ ἐπιθυμῇς διακαῶς, τίς σὲ ἐμποδίζει νὰ λάβῃς ἐν σκῆπτρον; Ἐχεις ὀλόκληρον βασιλείον ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου· βασιλευσε, καὶ πρὸ πάντων κυβέρνησε φρονίμως τὰ πάθη σου. (Gellert.)

Ἐρρόδισ' ἡ ἀνατολὴ καὶ ξημερῶν' ἡ ὄψις·

Γλυκοχαρίζουν τὰ βουνὰ κι' ὁ αὐγερινὸς τραβιέται,
Πᾶν' τὰ πουλίτ' αἰς ταῖς βοσκαῖς κι' ἡ ὁμορφαις' τῇ βρύσι,
Βγαίνω κι' ἐγὼ κι' ὁ μαυρὸς μου μὲ τὰ λαγωνικά μου·
Βρίσκω μία κόρη πῶπλενε σὲ μαρμαρένια γούρνα,
Τῇ χαριετᾶω, δὲ μοῦ μιλεῖ, τῆς κρένω, δὲ μοῦ κρένει·
«Κόρη γιὰ βγάλε μας νερό, τὴν καλὴ μοῖρα νάχῃς;
Νὰ πιῶ κι' ἐγὼ κι' ὁ μαυρὸς μου καὶ τὰ λαγωνικά μου.»
Σαράντα σίκλους ἔδωκε, 'ς τὰ μάτια δὲν τὴν εἶδα,
Κι' ἀπάνω 'ς τοὺς σαράντα δυὸ τὴ βλέπω δακρυσμένη.
«Γιατί δακρύζεις λυγερὴ καὶ βαρυσταστενάζεις;
Μήνα πεινᾷς, μήνα διψᾷς, μήν ἔχῃς κακὴ μάνα;
«Μήτε πεινῶ, μήτε διψῶ, μήτ' ἔχω κακὴ μάνα·
Ξένε μου κι' ἂν ἐδάκρυσαι κι' ἂν βαρυσταστενάζω,
Τὸν ἄνδρα 'χω 'ς τὴν ξενιτεῖα, ἐδῶ καὶ δέκα χρόνους,
Κι' ἀκόμη τρεῖς τὸν καρτερῶ, πέντε τὸν παντεχαίνω,
Κι' ἀπὲ θὰ κόψω τὰ μαλλιά, καλόγρηα θὰ νὰ γένω,
Θὰ πάγω σ' ἔρημα βουνά, νὰ στήσω μοναστήρι,
Ἰκεῖον νὰ τρώγ' ἡ ξενιτεῖα κι' ἐμὲ τὰ μαῦρα βᾶσα.»
«Κόρη ὁ καλὸς σου πέθανε, κόρη ὁ καλὸς σου χάθη,
Κ' ἐγὼ παπάδες πλέρωσα κι' εἶπε νὰ μὲ πλερώσῃς,
Κ' ἐγὼ κάμα τὰ κόλυθα κι' εἶπε νὰ τὰ πλερώσῃς,
Τὸν ἔδωκα κι' ἕνα φίλι κι' εἶπε νὰ μοῦ τὸ δώσῃς.»
«Ἐσ' ἂν παπάδες πλέρωσες, διπλά νὰ σὲ πλερώσω,
Κι' ἂν ἔκαμες τὰ κόλυθα, διπλά νὰ σοῦ τὰ δώσω,
Μὰ γιὰ τ' ἐκεῖνο τὸ φίλι, τρέχα καὶ γύρευέ το.»
«Κόρη μου γῶμ' ὁ ἄντρας σου, ἐγὼμαί κι' ὁ καλὸς σου.»
«Πές μου σημάδια τοῦ σπιτιοῦ, καὶ τότε σοῦ πιστεύω.»
«Ἐχεις μηλιὰ 'ς τὴν πόρτα σου καὶ κλημα 'ς τὴν αὐλὴν σου,
Κ' ἔχεις καὶ μὲ τὰ χέρια σου μιὰ λεῖμονιά φτεμένη.»
«Κάποιος κακὸς μου γείτονας σοῦ τᾶπε καὶ τὰ ξέρεῖς·
Πές μου σουσοῦμα τοῦ κορμιοῦ, καὶ τότε σοῦ πιστεύω.»
«Ἐχεις ἐλῆα 'ς τὰ στήθια σου κι' ἐλῆα 'ς τὴν ἀμασκάλην,
Κι' ἀνάμεσα 'ς τὰ δυὸ βυζιά τ' ἀντροῦ σου φυλαχτάρι.»
«Ξένε μου σ' εἰς' ὁ ἄντρας μου, ἐσύ 'σαι κι' ὁ καλὸς μου.»

ΠΡΑΚΤΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ

Πῶς τὰ κατάλληλα ψά πρὸς παραγωγὴν
καλῶν ὀρνέθων.

Οἱ περὶ τὴν ὀρνιθοτροφίαν ἀσχολούμενοι παρατήρησαν, ὅτι οἱ νεοσσοὶ τῶν ὀρνέθων ἢ ἀλεκτρονίδων καὶ οἱ τῶν λοιπῶν οἰκιακῶν πτηνῶν, τοῦ ψοῦ ἐξελθόντες ἔχουσι βάρος κατὰ $\frac{1}{3}$ ὀλιγώτερον τοῦ βάρους τοῦ ψοῦ, ἥτοι $\frac{2}{3}$ διὸ συνεπέραναν λογικῶς, ὅτι τὸ μέγεθος τῶν ὀρνέθων ῥυθμίζεται κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ ψοῦ. Ἐάν τις λοιπὸν θέλῃ νὰ παραγάγῃ θαρεῖς καὶ εὐτραφεῖς νεοσσοὺς μέλλοντας βραδύτερον ν' ἀναπτυχθῶσιν ἀναλόγως τῆς ἰσχύος τῆς βρεφικῆς αὐτῶν ἡλικίας, πρέπει νὰ ἐκλέγῃ πρὸς ἐπωασμὸν τὰ βαρύτερα ψά. Ἐκαστὸν ψὸν φαίνεται θεδαιῶς ὁμοῖον πρὸς ἕτερον· ὡς πρὸς τὸ βάρος ὅμως καὶ τὸ μέγεθος διαφέρει οὐσιωδῶς. Ἐνῶ δὲ ἐκ τῶν μικρῶν ψῶν 16 μόνον ἀποτελοῦσι βάρος 186 δραμίων, ἐκ τῶν μεγάλων ἀρκοῦσι μόνον 7 τῶν τελευταίων ἐπομένως οἱ νεοσσοὶ θὰ ἐξέλθωσι κατὰ τὸ διπλάσιον μεγαλείτεροι, ὅπερ εἶναι οὐσιωδέστατον διὰ τὴν ὀρνιθοτροφίαν, διότι εἶναι ἀναντίρρητον, ὅτι τὰ ζῶα τὰ κατὰ τὴν νεαρὰν αὐτῶν ἡλικίαν ἰσχυρὰ ὄντα καὶ βραδύτερον δεκνύουσι μείζονα γονιμότητα καὶ ἀνάπτυξιν εὐρώστων ἀπογόνων.